

"ПАЛАНАЧКА ГИМНАЗИЈА"- Смедеревска Паланка

Бр: 01-724/2021

14.09.2021.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2021/2022. 2022/2023. 2023/2024. 2024/2025.

САДРЖАЈ:

1. ЗАКОНСКЕ ОСНОВЕ РАДА	5
2. ОПШТИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ	6
2.1. Стручни актив за развој школског програма.....	6
3. ЦИЉЕВИ И ОПШТИ ИСХОДИ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	7
4. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈЕ ШКОЛА ОСТВАРУЈЕ И ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ОСТВАРУЈЕ ПРОГРАМ	7
5. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И МОДУЛИ ПО ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА И РАЗРЕДИМА	9
6. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И СТАНДАРДА ОБРАЗОВНИХ ПОСТИГНУЋА, НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА .	25
6.1. Програми оријентисани на процес и исходе учења.....	25
6.2. Планирање наставе и учења.....	26
6.3. Праћење и вредновање наставе и учења.....	27
7. ПРОГРАМ ДОДАТНЕ, ДОПУНСКЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ	28
8. ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА	31
8.1. Пројекат „Обогаћен једносменски рад“	31
8.2. Ваннаставне активности.....	41
8.2.1. Беседништво у оквиру наставе страних језика	42
8.2.2. Беседништво у оквиру веронауке.....	42
8.2.3. Студенти ученицима наше школе	43
8.2.4. Танго - матурантски бал.....	43
8.3. Пројекти.....	44

8.3.1.Пројекат у оквиру организовања 11. Парламента младих са слива реке Саве	44
8.3.2.Пројекат-Знање за одрживи развој	45
8.3.3.Пројекат- Супершколе.....	46
8.3.4.Еразмус омладинске размене	46
8.3.5.Пројекат „Свет речи“	47
8.3.6. Историја „Трагом историје“	49
8.3.7.Пројекти у оквиру Аутономног женског центра	49
8.3.8.Пилот пројекат„Свако дете има право да буде здраво“	50
9. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	52
10. ПРОГРАМ СТВАРАЛАЧКИХ И СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ	55
10.1. Културно-уметничке активности	55
10.2. Хуманитарне активности	56
10.3. Друштвено користан рад.....	56
11. ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА	57
12. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	61
12.1 Циљеви еколошког програма.....	62
12.2. Програм заштите животне средине.....	64
13. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА и програм превенције других облика ризичног понашања	65
14. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА КАО И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ.....	69
15. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА	70
16. ПРОГРАМ РАЗВОЈА САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ	74
16.1. Циљеви програма сарадње са локалном заједницом.....	74

16.2. Задаци и планиране активности програма сарадње у локалној заједници.....	75
16.3. Сарадња са организацијама и институцијама у окружењу школе (културне, здравствене, социјалне, привредне и друге).....	78
17. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	79
17.1. План укључивања родитеља, односно другог законског заступника у рад школе	79
18. ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈА И ИЗЛЕТА ЗА ШКОЛСКУ 2023/2024. ГОДИНУ	81
18.1. Излет – поклоничко путовање у оквиру Верске наставе	87
19. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	88
20.ПРОГРАМИ И МЕРЕ ЗА ПРИЛАГОЂАВАЊЕ И ПРУЖАЊЕ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ	95
20.1.Програм процене адаптације ученика и мера подршке	95
20.2. .План рада тима за инклузивно образовање и пружање подршке ученицима за шк. 2023/2024. годину.....	96
20.3. Акциони план транзиције ученика са развојним сметњама и тешкоћама у учењу који се образују према ИОП-у, као и ученика из маргинализованих социјалних група	98
20.4.План рада са талентованим и надареним ученицима	90
20.5. Мере превенције осипања ученика	100
20.6. План подршке за ученике који изостају и којима је услед тога потребна додатна подршка.....	101
21. ПЛАН ПРИПРЕМЕ ЗА МАТУРСКИ ИСПИТ	10103
21. ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА, ДИРЕКТОРА, СТРУЧНИХ САРАДНИКА, СЕКРЕТАРА	10103

1. ЗАКОНСКЕ ОСНОВЕ РАДА

Школски програм Паланачке гимназије рађен је на основу следећих законских и под законских аката:

1. Закон о средњем образовању и васпитању ("Сл. Гл. РС" , бр. 55/2013,101/2017,6/2020 ...и 129/2021)
2. Закон о основама система образовања и васпитања (Сл. гл. РС.88/2017,27/2018...6/2020 и 129/2021)
3. Правилник о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању(Сл.гл.РС бр.82/2015 ,59/2020 и 95/2022)
4. Правилник о дипломама за изузетан успех ученика у средњим школама (Сл. гл. РС бр. 37/93 и 43/2015)
5. Правилник о педагошкој норми свих облика образовно васпитног рада наставника и стручних сарадника у средњој школи (Сл. гл./Пр. гл. РС бр. 1/92, 23/97, 2/2000 и 15/2019)
6. Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника (Сл. гл. РС 22/2005, 51/2008, 88/2015,105/2015,48/2016 и 9/2022)
7. Правилник о сталном стручном усавршавању и напредовању у звања наставника, васпитача и стручних сарадника (Сл. гл. РС бр.109/2021)
8. Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника (Пр. гл. РС бр.5/2012 и 6/2021)
9. Правилник о јавним исправама које издаје средња школа (Сл.гл.РС бр 102/2022 и 34/2023)
10. Правилник о евиденцији у средњој школи (Сл. гл./Пр. гл. РС бр. 102/2022)
11. Правилник о дипломама за изузетан успех ученика у средњим школама (Сл. гл. РС бр. 37/93 и 43/2015)
12. Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање плана и програма наставе и учења у гимназији ("Сл. Гл. СРС - Просветни гласник" 13/2019
13. Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у гимназији(Сл.гл.РС-Просветни гласник,бр.4/2022,14/2022 и 15/2022))
14. Школски развојни план (дел.бр. 431-1/2023)
15. Правилник о вредновању квалитета рада установа ("Сл. гласникРС", бр. 10/2019)

16. Правилник о стандардима квалитета рада установе(Сл.гл.РС,БР.14/2018)
17. Правилник о наставном плану и програму за гимназију („Службени гласник РС - Просветни гласник”, број 5/90 и Сл.гл.РС-Просветни гласник", бр.3/91, 3/92.....и 7/2011... и 4/2020)
18. Статут „Паланачке гимназије“, 01-179/18, 01-798/19, 01-911/19,01-48/20 и 485/2022)
19. Правилник о календару образовно-васпитног рада средњих школа за 2023/2024 (Сл.гл.РС – Просветни гл.бр. 6/2023 и 7/2023)
20. УПУТСТВО ЗА ПЕДАГОШКИ РАД ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ(„СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС“,БР.88/17,27/18-ДР. ЗАКОН 10/19,6/20 и 129/21)И ПРОПИСА ДОНЕТИХ НА ОСНОВУ ОВИХ ЗАКОНА.
21. ПРАВИЛНИК О БЛИЖИМ КРИТЕРИЈУМИМА ЗА ПРЕПОЗНАВАЊЕ ОБЛИКА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ ОД СТРАНЕ ЗАПОСЛЕНОГ, ДЕТЕТА, УЧЕНИКА ИЛИ ТРЕЋЕГ ЛИЦА У УСТАНОВИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА(„СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС“ , БРОЈ 22 ОД 4. МАРТА 2016)
22. ПРАВИЛНИК О ПЛАНУ И ПРОГРАМУ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ГИМНАЗИЈУ(„СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС- ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК“, БРОЈ 4/20,12/20,15/20,1/21,3/21,и 7/21)

2. ОПШТИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ

Назив школе – Паланачка гимназија
Адреса: Вука Караџића бр.18, Смедеревска Паланка
Број телефона/факс: 026/321-631; 026/311-057
Сајт школе: www.palanackagimnazija.edu.rs
Е-адреса: uprava@palanackagimnazija.edu.rs

2.1. Стручни актив за развој школског програма

Јелена Спасојевић, координатор тима, наставник хемије

Милица Ђурић, наставник социологије

Наташа Марковић, директор

Бојана Ђорђевић, наставник српског језика и књижевности

Виолета Станковић, наставник енглеског језика

Ивана Лукић, наставник српског језика и књижевности

Горан Ивковић, наставник физике

Лирика Маринковић, наставник математике

3. ЦИЉЕВИ И ОПШТИ ИСХОДИ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Циљеви и општи исходи средњег образовања и васпитања су:

- развој кључних компетенција неопходних за даље образовање и активну улогу грађанина за живот у савременом друштву;
- развој стручних компетенција неопходних за успешно запошљавање;
- оспособљавање за самостално доношење одлука о избору занимања и даљег образовања;
- свест о важности здравља и безбедности, укључујући и безбедност и здравље на раду;
- оспособљавање за решавање проблема, комуникацију и тимски рад;
- поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавања различитости;
- развој мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, самоиницијативе, способност самовредновања и изражавања сопственог мишљења.

4. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈЕ ШКОЛА ОСТВАРУЈЕ И ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ОСТВАРУЈЕ ПРОГРАМ

Паланачка гимназија је верификовна за остваривање наставног плана и програма гимназије друштвено- језичког , природно-математичког - Број решења је 022-05-342/94-03 од 10.06.1994. године и смера за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику - Број решења је 022-05-342/94-03 од 02.09.2019. године. Решење за општи смер -022-05-342/94-03 од 21.09.2021.

На основу члана 23, став2. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр.79/05, 101/07, 95/10, 99/14,30/18-др.закокон и 47/18) и одлуке о увођењу различитих модела, програма и активности у једносменској организацији рада основне и средње школе у школској 2020/2021. години, број 119-01-00172/4/2019-15 од 03.08.2020. године, Министар просвете, науке и технолошког развоја донео је решење којим Паланачка гимназија улази у пројекат једносменског рада.

Школа се бави образовањем и васпитањем ученика у трајању од четири године, а по наставном плану и програму за гимназије и то природно математичког, друштвено језичког смера, општег

смера и смера за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику. Настава се обавља на српском језику.

Ученици су распоређени у 21. одељење. У првом разреду од пет одељења, једно је природно математичког смера, једно општег типа, два друштвено језичка и једно са ученицима са посебним способностима за рачунарство и информатику.

У другом разреду од од пет одељења, једно је природно математичког смера, једно општег типа, два друштвено језичка и једно са ученицима са посебним способностима за рачунарство и информатику

У трећем разреду од пет одељења, једно је природно математичког смера, једно општег типа, два друштвено језичка и једно са ученицима са посебним способностима за рачунарство и информатику.

У четвртом разреду од два су природно-математичког смера и три одељења друштвено-језичког смера и једно са ученицима са посебним способностима за рачунарство и информатику.

5. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И МОДУЛИ ПО ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА И РАЗРЕДИМА

НАСТАВНИ ПЛАН ГИМНАЗИЈА – ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР

ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ СМЕР		I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО		
		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње		
		т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	Σ
I ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ		26	2	962	74	25	3,5	925	129,5	23	3,5	851	129,5	23	3,5	759	115,5	3497	448,5	3945,5
1.	Српски језик и књижевност	4		148		4		148		5		185		5		165		646		646
1.1.	_____језик и књижевност ¹	4		148		4		148		5		185		5		165		646		646
2.	Српски као нематерњи језик ¹	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
3.	Први страни језик	2		74		2	0,5	74	18,5	3	1	111	37	1	2	33	66	292	121,5	413,5
4.	Латински језик	2		74		2		74										148		148
5.	Социологија													3		99		99		99
6.	Психологија					2		74										74		74
7.	Филозофија									1	0,5	37	18,5	3		99		136	18,5	154,5
8.	Историја	2		74		2		74		3		111		3		99		358		358
9.	Географија	2		74		2		74		2		74						222		222
10.	Биологија	2		74		2		74		1	0,5	37	18,5					185	18,5	185
11.	Математика	4		148		3		111		3		111		3		99		469		469
12.	Физика	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	181	53,5	234,5
13.	Хемија	2		74		1	0,5	37	18,5									111	18,5	129,5
14.	Рачунарство и информатика		2		74		2		74		1		37		1		33		218	218
15.	Музичка култура	1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
16.	Ликовна култура	1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
17.	Физичко и здравствено васпитање	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
II ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		5		185		4	0,5	148	18,5	6	0,5	222	18,5	6	0,5	198	16,5	753	53,5	806,5
1	Верска настава/Грађанско васпитање ²	1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
2.	Други страни језик ³	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	281	53,5	253
3.	Изборни програми ⁴	2		74		2		74		4		148		4		132		428		428
УКУПНО I + II		31	2	1147	74	29	4	1073	148	29	4	1073	148	29	4	957	132	4250	502	4752

НАСТАВНИ ПЛАН ГИМНАЗИЈА – ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ СМЕР		I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО		
		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње		
		т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	Σ
I ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ		26	2	962	74	22	6,5	814	240,5	23	3,5	851	129,5	22	4,5	726	148,5	3353	592,5	3945,5
1.	Српски језик и књижевност	4		148		3		111		3		111		4		132		502		502
1.1.	_____ ¹ језик и књижевност	4		148		3		111		3		111		4		132		502		502
2.	Српски као нематерњи језик ²	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
3.	Први страни језик	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	181	53,5	234,5
4.	Латински језик	2		74														74		74
5.	Социологија													2		66		66		66
6.	Психологија					2		74										74		74
7.	Филозофија									2		74		2		66		140		140
8.	Историја	2		74		2		74		2		74						222		222
9.	Географија	2		74		2		74		2		74						222		222
10.	Биологија	2		74		1	1	37	37	2	0,5	74	18,5	1	1	33	33	218	70	288
11.	Математика	4		148		5		185		5		185		5		165		683		683
12.	Физика	2		74		2	1	74	37	2	0,5	74	18,5	3	1	99	33	321	70	391
13.	Хемија	2		74		2	1	74	37	2	1	74	37	2		66		288	74	362
14.	Рачунарство и информатика		2		74		2		74		1		37		2		66		251	251
15.	Музичка култура	1		37			0,5		18,5									74		74
16.	Ликовна култура	1		37			0,5		18,5									74		74
17.	Физичко и здравствено васпитање	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
II ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		5		185		4	0,5	148	18,5	6	0,5	222	18,5	6	0,5	198	16,5	753	53,5	806,5
1.	Верска настава/Грађанско васпитање ³	1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
2.	Други страни језик ⁴	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	181	53,5	234,5
3.	Изборни програми ⁵	2		74				74		4		148		4		132		428		428
УКУПНО I + II		31	2	1147	74	26	7	962	259	29	4	1073	148	28	5	924	165	4106	646	4752

1 Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

2 Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

3 Ученик бира један од понуђених изборних програма.

4 Школа изди листу страних језика у складу са својим кадровским могућностима, а ученик наставља са изучавањем страног језика који је учио у основном образовању и васпитању

5 Ученик бира са листе два изборна програма у сваком разреду.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ГИМНАЗИЈУ

ОПШТИ ТИП		I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО		
		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		годишње		
		т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	т	в	Σ
I ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ		26	2	962	74	25	3,5	925	129,5	23	3,5	851	129,5	24	2,5	792	82,5	3530	415,5	3945,5
1.	Српски језик и књижевност	4		148		4		148		4		148		4		132		576		576
1.1.	_____језик и књижевност ¹	4		148		4		148		4		148		4		132		576		576
2.	Српски као нематерњи језик ¹	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
3.	Први страни језик	2		74		1	0,5	37	18,5	2	1	74	37	1	1	33	33	218	88,5	306,5
4.	Латински језик	2		74		2		74										148		148
5.	Социологија													2		66		66		66
6.	Психологија					2		74										74		74
7.	Филозофија									2		74		3		99		173		173
8.	Историја	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
9.	Географија	2		74		2		74		2		74						222		222
10.	Биологија	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
11.	Математика	4		148		4		148		5		185		4		132		613		613
12.	Физика	2		74		1	0,5	37	18,5	1	1	37	37	2	0,5	66	16,5	214	72	286
13.	Хемија	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	2		66		214	37	251
14.	Рачунарство и информатика		2		74		2		74		1		37		1		33		218	218
15.	Музичка култура	1		37		1		37										74		74
16.	Ликовна култура	1		37		1		37										74		74
17.	Физичко и здравствено васпитање	2		74		2		74		2		74		2		66		288		288
II ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		5		185		4	0,5	148	18,5	6	0,5	222	18,5	6	0,5	198	16,5	753	53,5	806,5
1	Верска настава/Грађанско васпитање ²	1		37		1		37		1		37		1		33		144		144
2.	Други страни језик ³	2		74		1	0,5	37	18,5	1	0,5	37	18,5	1	0,5	33	16,5	181	53,5	234,5
3.	Изборни програми ⁴	2		74		2		74		4		148		4		132		428		428
УКУПНО I + II		31	2	1147	74	29	4	1073	148	29	4	1073	148	30	3	990	99	4283	469	4752

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ ЗА ПРИРОДНО - МАТЕМАТИЧКИ, ДРУШТВЕНО - ЈЕЗИЧКИ И ОПШТИ СМЕР

Листа изборних програма:

Изборни програми		РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
1.	Језик, медији и култура	1	1		
2.	Појединац, група и друштво	1	1		
3.	Здравље и спорт	1	1		
4.	Образовање за одрживи развој	1	1	2	2
5.	Уметност и дизајн	1	1	2	2
6.	Примењене науке	1	1		
7.	Примењене науке 1			2	2
8.	Примењене науке 2			2	2
9.	Основи геополитике			2	2
10.	Економија и бизнис			2	2
11.	Религије и цивилизације			2	2
12.	Методологија научног истраживања			2	2
13.	Савремене технологије			2	2

У првом разреду ученици бирају два од понуђених модула:

- језик, медији и култура;
- здравље и спорт;
- примењене науке;
- образовање за одрживи развој.

У другом разреду ученици бирају два од понуђених следећих модула:

- језик, медији и култура
- уметност и дизајн
- појединац, група и друштво
- примењене науке

У трећем разреду ученици бирају два од понуђених следећих модула:

- примењене науке 1
- примењене науке 2
- основи геополитике
- уметност и дизајн

У четвртном разреду ученици бирају два од понуђених следећих модула:

- примењене науке 1
- основи геополитике
- уметност и дизајн
- религије и цивилизације

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ГИМНАЗИЈУ ЗА УЧЕНИКЕ СА ПОСЕБНИМ СПОСОБНОСТИМА ЗА РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКУ

Р. бр.	ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТ	ПРВИ РАЗРЕД				ДРУГИ РАЗРЕД				ТРЕЋИ РАЗРЕД				ЧЕТВРТИ РАЗРЕД				УКУПНО	
		часова рзредне наставе				часова рзредне наставе				часова рзредне наставе				часова рзредне наставе				час. рзр. нас.	
		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		Годишње		годишње	
		Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В
		27	5	999	185	27				23	9	851	333	25	7	825	231	3674	934
1	Српски језик и књижевност	4		148						3		111		4		132		502	
1.1	_____језик и књижевност																		
2	Српски као нематерњи																		
3	Страни језик	2		74		2		74		2		74		2		66		288	
4	Историја	2		74		2		74										148	
5	Географија	2		74		2		74										148	
5	Музичка култура	1		37														37	
7	Физика	2		74		3		111		3		111		4		132		428	
8	Хемија	2		74		2		74										148	
9	Физичкои здравствено васпитање	2		74		2		74		2		74		2		66		288	
10	математика	5		185		5		185		5		185		5		165		720	
11	Дискретна математика									2		74						74	
12	биологија									3		111		3		99		210	
13	Психологија					2		74										74	

14	Ликовна култура									1		37						37	
15	Социологија													2		66		66	
17	Филозофија													2		66		66	
18	Примена рачунара	1	2	37	74		2		74		2		74					37	
19	Програмирање	2	3	74	111	2	3	74	111		3		111					148	
20	Рачунарски системи	2		74														74	
21	Оперативни системи и рачунарске мреже					2		74										74	
22	Објективно орјентисано програмирање									1	3	37	111					37	111
23	Базе података									1	1	37	37	1	2	33	66	70	103
24	Програмске парадигме														3		99		99
25	Веб програмирање														2		66		66
	ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1		37		1		37		1		37		1		33	144		
	Грађанско васпитање/верска настава	1		37		1		37		1		37		1		33	144		
	УКУПНО I+II																		
	Укупно:																		
	Укупно T+B	33		1221		33		1221		33		1221		33		1089		4752	

Предмет	Први разред Број часова вежби	Други разред Број часова вежби	Трећи разред Број часова вежби	Четврти разред Број часова вежби	Број ученика у групи
Примена рачунара	74	74	74		8-12
Програмирање	111	111	111		8-12
Објективно орјентисано програмирање			111		8-12
Базе података			37	66	8-12
Програмске парадигме				99	8-12
Веб програмирање				66	8-12

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ

ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	I РАЗРЕД часова	II РАЗРЕД часова	III РАЗРЕД часова	IV РАЗРЕД часова	УКУПНО часова
Час одељенског старешине	37	37	37	33	144
Додатна настава *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Допунска настава *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Припремна настава *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120

*Ако се укаже потреба за овим облицима рада

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД
Час одељенског старешине	37	37	37	33
Екскурзија	до 3 дана	до 5 дана	до 5 наставних дана	до 5 наставних дана
Језик националне мањине са елементима националне културе	2 часа недељно			
Трећи страни језик	2 часа недељно			
Слободне активности (хор, оркестар, секције, техничке, хуманитарне, спорско-рекреативне и друге ваннаставне активности)	30-60 часова годишње			
Друштвене активности – ученички парламент, ученичке задруге	15-30 часова годишње			

ОСТВАРИВАЊЕ ПЛАНА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА

1. Распоред радних недеља у току наставне године

	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД
Разредно-часовна настава	37	37	37	33
Слободне активности (ваннаставне активности)	2	2	2	2
Матурски испит				4
Укупно радних недеља	39	39	39	39

**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ОБАВЕЗНИХ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА ПРЕМА ПЛАНУ
ОБРАЗОВАЊА**

Разред	Број одељења	Недељно часова теорије по одељ.	Број недеља теор. Наставе	Годишње теор. Наст. По одељењу	Часова блок наст. По одељењу	Свега блок наст. За разред
I	5	29	37			
II	5	30	37			
III	6	30	37			
IV	6	29	32			
	22	29-30	32 – 37			

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА КОЛИ СЕ ЈАВЉА ЗБОГ ПОДЕЛЕ ОДЕЉЕЊА НА ГРУПЕ

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ - ГРУПЕ

Одељење	Укупно ученика	Грађанско васпитање	Верска настава
I-1	30	3	27
I-2	25	9	16
I-3	20 (+4, 2иоп2)	8+4	12
I-4	20 (+2, 1иоп2)	6	14+2
I-5	20	4	16
		I/1,2,4;I/3,5	I/3,4 ; I/1; I/2; I/5
II-1	32	7	25
II-2	31	5	26
II-3	23	17	6
II-4	27	9	18
II-5	21	4	17
		II/1,2,4 ; II/3,5	II/1 ; II/2 ; II/4 ; II/3,5
III-1	22	0	22
III-2	18	4	14
III-3	22	2	20
III-4	25	11	14
III-5	20	0	20
		III/2,3,4	III/1;III/2,4;III/3;III/5;
IV-1	21	6	15
IV-2	19	2	17
IV-3	15	3	12
IV-4	20	2	18
IV/5	26	8	16
IV/6	16	9	7

		IV/1,2,3,4,5,6	IV/1;IV/2;IV/3,6;IV/4; IV/5
УКУПНО	469 (+6, 3иоп2)	114 (+4, 2иоп2)	352 (+2, 1иоп2)

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ-ГРУПЕ

Одељење/број ученика	Језик, медији, култура	Здравље и спорт	Примењене науке	Образовање за одрживи развој
И1 / 30	27	12	15	6
И2 / 25	20	10	11	9
И3 / 20 (+4, 2иоп2)	20 (+4, 2иоп2)	14 (+2, 1иоп2)	1	5 (+2, 1иоп2)
И4 / 20 (+2, 1иоп2)	18 (+2, 1иоп2)	13 (+2, 1иоп2)	3	6
	85 (+6, 3иоп2) I/1; I/2; I/3; I/4	49 (+4, 2иоп2) I/1,4; I/2,3	30 I/1,2,3,4	26 (+2, 1иоп2) I/1,2,3,4

Одељење/бр.убеника	Језик, медији, култура	Уметност и дизајн	Примењене науке	Појединац, група и друштво
П1/32	19	11	15	19
П2/18	27	20	3	12
П3/23	19	16	4	7
П4/25	27	27	0	0
	92 П/1; П/2; П/3; П/4	74 П/1,3 ; П/2; П/4	22 П/1,2,3	38 П/2,3; П/1

Одељење/бр.ученика	Уметност и дизајн	Примењене науке 1	Примењене науке 2	Основи геополитике
Ш1/22	0	22	0	22
Ш2/18	0	14	5	17
Ш3/22	8	15	0	21
Ш4/25	17	14	12	7
	25 Ш/3,4	65 Ш/1; Ш/2,4 ; Ш/3	17 Ш/2,4	67 Ш/1; Ш/3; Ш/2,4

Одељење/бр.ученика	Уметност и дизајн	Примењене науке 1	Основи геополитике	Религије и цивилизације
IV1/21	8	12	16	6
IV2/19	7	9	16	6
IV3/15	15	0	0	15
IV4/20	9	0	20	11
IV5/26	24	24	0	0
	63 IV/1,2,4; IV/3; IV/5	45 IV/1,2; IV/5	52 IV/1; IV/2; IV/4	38 IV/1,2,4; IV/3

ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК- ГРУПЕ

Разредно дељење	Број ученика у одељењу	С М Е Р	СТРАНИ ЈЕЗИК								
			I страни језик				II страни језик				
			Е	Ф	Н	Р	Е	Ф	Н	Р	Ш
I1	30	прир.-матем.	30					12	16	1	1
I2	25	општи	25					10	15		
I3	20 (+4, 2иоп2)	друшт.- језички	20 (+4, 2иоп 2)					14 (+4, 2иоп2)	4	2	
I4	20 (+2, 1иоп2)	друшт.- језички	20 (+2, 1иоп 2)					4	16 (+2, 1иоп2)		
I5	20	Ученици са посебним способностима за рачунарство и информатику	20								
С В Е Г А: 115 (+6, 3иоп2)			115 (+6, 3иоп 2)					40 (+4, 2иоп2) I/1,2; I/3,4	51 (+2, 1иоп2) I/1; I/2,3; I/4	4	1
II1	32	прир.-матем.	32					20	11	1	
II2	31	општи	31					19	11	1	
II3	23	друшт.- језички	23					5	18		
II4	25	друшт.- језички	25					6	19	2	
II5	22	Ученици са посебним способностима за рачунарство и информатику	22								
С В Е Г А: 133			133					50 II/1,2; II/3; II/4	59 II/1,3; II/2,4	4	
III1	22	прир.-матем.	22					10	10	2	
III2	18	општи	18					13	5		
III3	22	друшт.- језички	22					7	15		

III4	25	друшт.- језички	25					6	18	1
III5	20	Ученици са посебним способности ма за рачунарство и информатик у	20					0	0	
С В Е Г А: 107			107					36 III/1,3; III/2,4	48 III/1,2; III/3; III/4	3
IV1	21	прир.-матем.	21					10	9	2
IV2	19	прир.-матем.	19					7	12	
IV3	15	друшт.- језички	15					7	8	
IV4	20	друшт.- језички	20					9	11	
IV5	24	друшт.- језички	24					13	10	1
IV6	16	Ученици са посебним способности ма за рачунарство и информатик у	16							
С В Е Г А: 115			115					46 IV1,2,3; IV4,5	50 IV1,2,3; IV4,5	3

Настава руског другог страног језика и шпанског другог страног језика не изводи се кроз непосредну наставу због недовољног броја ученика већ ученици који уче руски и шпански језик полажу разредни испит на крају школске године.

РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА - ГРУПЕ

- У оквиру наставе из предмета РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА следећа одељења се деле на две групе: I1, I2, I3, I4, II1, , II2, II3, II4, III1, III3, III4, IV4, IV5

- У оквиру наставе из предмета ПРОГРАМИРАЊЕ за часове вежби се на две групе деле одељења I5, II5, III5

- У оквиру наставе из предмета ПРИМЕНА РАЧУНАРА за часове вежби се на две групе деле одељења I5, II5, III5

- У оквиру наставе из предмета БАЗЕ ПОДАТАКА за часове вежби се на две групе дели одељење III5

- У оквиру наставе из предмета ОБЈЕКТНО ОРИЈЕНТИСАНО ПРОГРАМИРАЊЕ за часове вежби се на две групе дели одељење III5

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ИЗБОРНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

Редни број	ПРЕДМЕТ	Часова недељно	Часова годишње
1.	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	1	
2.	ВЕРСКА НАСТАВА	1	
СВЕГА		37-37-37-32	

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ОСТАЛИХ ОБАВЕЗНИХ ОБЛИКА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Редни број	Врста активности	Број група или одељења	Годишње часова по групи или одељењу	Укупно годишње часова
1.	Друштвено-користанрад	22	12	240
2.	Додатна настава	22	30	680
3.	Одељењске заједнице	22	30	600
4.	Допунска настава	по потреби		200(процена)
5.	Припремна настава	по потреби		100(процена)
			УКУПНО	1820

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ФАКУЛТАТИВНИХ ОБЛИКА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Редни број	Врста активности	Број група или одељења	Годишње часова по групи или одељењу	Укупно годишње часова за школу
1.	УЧЕНИЧКИ ПАРЛАМЕНТ	1	35	35
3.	КУЛТУРНО-УМЕТНИЧКА	3	35	105
4.	СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНА	2	35	70
5.	ДРУШТВЕНА	2	35	70
6.	МУЗИЧКИ СТУДИО	1	35	35
7.	ЕКСКУРЗИЈЕ	10	7 – 21	200

8.	КУЛТУРНА И ЈАВНА ДЕЛАТНОСТ	20	12	240
			С В Е Г А	755

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ПРИПРЕМНОГ РАДА И КОНСУЛТАЦИЈА

Редни број	НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Број група	Број часова по групи	
			недељно	годишње
1.	СРПСКИ ЈЕЗИК	10	1	32
2.	СТРАНИ ЈЕЗИК	10	1	32
3.	МАТЕМАТИКА	4	1	32
4.	ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТ	20	1	32

6. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И СТАНДАРДА ОБРАЗОВНИХ ПОСТИГНУЋА, НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА

6.1. Програми оријентисани на процес и исходе учења

Структура програма наставе и учења свих наставних предмета је конципирана на исти начин. На почетку је истакнут циљ наставе и учења предмета за сва четири разреда општег средњег образовања и васпитања, затим следе опште и специфичне предметне компетенције (које су утврђене за крај општег средњег образовања). На крају програма дате су препоруке за остваривање наставе и учења предмета под насловом Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма. Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са Правилником о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању, а у оквиру Упутства за дидактичко-методичко остваривање програма налазе се препоруке за праћење и вредновање постигнућа ученика у односу на специфичности датог предмета.

Сви програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама ученика првог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функцио-нално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних. Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних компетенција које желимо да ученици имају на крају општег средњег образовања.

На путу остваривања циља и исхода улога наставника је врло важна јер програм пружа простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења, наставницима су полазна основа и педагошко полазиште за развијање наставе и учења, за планирање годишњих и оперативних планова, као и непосредну припрему за рад.

6.2. Планирање nastave и учења

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датог програма планирају и остварују настава и учење који одговарају конкретним потребама ученика. Настава треба да обезбеди сигурну, подстицајну и подржавајућу средину за учење у којој се негује атмосфера интеракције и однос уважавања, сарадње, одговорности и заједништва.

Полазећи од датих исхода учења и програмских садржаја, од наставника се очекује да дати програм контекстуализује, односно да испланира наставу и учење према потребама одељења имајући у виду карактеристике ученика, наставне материјале које ће користити, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, као и друге ресурсе школе и локалне средине.

Приликом планирања nastave и учења потребно је руководити се:

- индивидуалним разликама међу ученицима у погледу начина учења, темпа учења и брзине напредовања;

- интегрисаним приступом у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих наставних предмета;

партиципативним и кооперативним активностима које омогућавају сарадњу;

- активним и искуственим методама nastave и учења;

- уважавањем свакодневног искуства и знања које је ученик изградио ван школе, повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и подстицањем примене наученог и свакодневног живота;

- неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за учење и континуирано сазнавање;

- редовним и осмишљеним прикупљањем релевантних података о напредовању ученика, остваривању исхода учења и постигнутом степену развоја компетенција ученика.

Полазећи од датих исхода и садржаја, наставник најпре, као и до сада, креира свој годишњи (глобални) план рада из кога касније развија своје оперативне планове. Како су исходи дефинисани за крај наставне године, наставник треба да их операционализује прво у оперативним плановима, а потом и на нивоу конкретне наставне јединице. Од њега се очекује да за сваку наставну јединицу, у фази планирања и писања припреме за час, дефинише исходе за час који воде ка остваривању исхода прописаних програмом.

При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују. Неки се лакше и брже могу остварити, али је за већину исхода потребно више времена и више различитих активности. Посебну пажњу током непосредне припреме за наставу треба посветити планирању и избору метода и техника, као и облика рада. Њихов избор је у вези са исходима учења и компетенцијама које се желе развити, а одговара природи предмета, конкретним садржајима и карактеристикама ученика. У том смислу наставнику је да осмишљава разноврсне активности, како своје, тако и активности ученика. Очекује се да ученици у добро осмишљеним и разноврсним активностима наставе развијају своје компетенције целоживотног учења кроз самостално проналажење информација, критичко разматрање, обраду података на различите начине, презентацију, аргументовану дискусију, показивање иницијативе и спремности на акцију.

Од наставника се очекује да континуирано прати и вреднује свој рад и по потреби изврши корекције у свом даљем планирању. Треба имати у виду да се неке планиране активности у пракси могу показати као неодговарајуће зато што су, на пример, испод или изнад могућности ученика, не обезбеђују остваривање исхода учења, не доприносе развоју компетенција, не одговарају садржају итд. Кључно питање у избору метода, техника, облика рада, активности ученика и наставника јесте да ли је нешто релевантно, чему то служи, које когнитивне процесе код ученика подстиче (са фокусом на подстицање когнитивних процеса мишљења, учења, памћења), којим исходима и компетенцијама води.

6.3. Праћење и вредновање наставе и учења

Праћење и вредновање је део професионалне улоге наставника. Од њега се очекује да континуирано прати и вреднује:

- процес наставе и учења,
- исходе учења и
- себе и свој рад.

Оријентисаност нових програма наставе и учења на исходе и процес учења омогућава:

- објективније вредновање постигнућа ученика,
- осмишљавање различитих начина праћења и оцењивања,
- диференцирање задатака за праћење и вредновање ученичких постигнућа и
- боље праћење процеса учења.

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са Правилником о оцењивању ученика у средњем образовању и

васпитању. У настави оријентисаној на остваривање исхода учења вреднују се и процес учења и резултати учења. Поред уобичајених начина праћења и оцењивања ученика путем усменог и писменог испитивања које даје најбољи увид у резултате учења, постоје и многи други начини које наставник може и треба да употребљава како би објективно проценио не само резултате већ и процес учења. У том смислу, путем посматрања, он може да прати следеће показатеље: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује и доноси закључке. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, навођење примера, спремност да се промени мишљење у контакту са аргументима, разликовање чињеница од интерпретација, извођење закључака, прихватање другачијег мишљења, примењивање, предвиђање последица, давање креативних решења. Поред тога, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују у процесу учења, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење уместо критицизам.

Како ни један од познатих начина вредновања није савршен, потребно је комбиновати различите начине оцењивања. Једино тако наставник може да сагледа слабе и јаке стране ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Повратна информација треба да буде увременена, дата током или непосредно након обављања неке активности; треба да буде конкретна, да се односи на активности и продукте ученика, а не на његову личност.

Праћење напредовања ученика започиње иницијалном проценом нивоа на коме се он налази и у односу на који ће се процењивати његов даљи ток напредовања. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

Ученике треба континуирано, на различите начине, охрабривати да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Резултате целокупног праћења и вредновања (процес учења и наставе, исходе учења, себе и свој рад) наставник узима као основу за планирање наредних корака у развијању образовно-васпитне праксе.

7. ПРОГРАМ ДОДАТНЕ, ДОПУНСКЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ

Додатна и допунска настава треба да буде таква да не подржава конкуритивност између ученика и на тај начин посредно шаљу поруке ученицима да нису успешни или талентовани у некој области.

Допунска настава би требала да има облик консултативног рада намењен свим ученицима као и да користи предности вршњачког подучавања. Током додатне наставе важно је истицати

важност ученичких интересовања и уложеног труда, а избегавати потенцирање изванредних постигнућа и значај такмичења.

Додатна настава се организује за ученике који се истичу у раду из појединих предмета, испољавају посебно интересовање, желе да сазнају више из појединих области предвиђених планом и програмом.

Додатна настава ће се изводити током целе школске године, при чему ће наставници интересовање ученика усмерити у правцу проширивања и продубљивања знања и оспособљавања за критички приступ и проблематизовање појединих питања из области коју обрађују, као и за самостални стваралачки рад и непосредно коришћење уже и шире стручне литературе за поједине области.

О раду ученика и њиховим резултатима наставници ће водити евиденцију у есДневнику. Часови додатне наставе изводиће се индивидуално, групно или фронтално, зависно од броја ученика и њиховог одређења за поједине наставне области. Током првог тромесечја одељењске старешине и предметни наставници ће извршити идентификацију ученика са изразитим склоностима за наставу у оквиру појединих предмета, те ће свој избор уз консултације са родитељима и одељењским старешинама, предложити Одељењским већима. Када су у питању такмичења, план је да се један део додатне наставе усмери ка пружању подршке и помоћи ученицима заинтересованим за учешћа на такмичењима и припрему ученика за такмичења у свим областима, како би се наставило са традицијом остваривања добрих такмичарских резултата.

За реализацију наставе одговорни су предметни наставници и одељењске старешине. Предметни наставници обавезни су да, на основу четрдесеточасовне радне недеље, сачине оперативне планове рада додатне наставе.

Допунска настава

Допунска настава се организује по потреби. Потреба за допунским радом утврђује се током редовне наставе, чим поједини ученици испоље тешкоће у раду. Један број часова допунске наставе биће организован како би се ученицима омогућило поправљање оцена из претходних класификационих периода.

Избор ученика и критеријум за организовање допунске наставе утврђује одељењско веће, на предлог предметног наставника и одељењског старешине.

Допунска настава ће се одвијати у терминима који су усклађени са обавезама ученика и професора.

За реализацију допунске наставе одговорни су предметни наставници и одељењске старешине. Предметни наставници обавезни су да, на основу утврђених недостатака у знању ученика, сачине глобалне планове.

Начини реализације рада секција и додатне наставе

Ови облици непосредног рада са ученицима се могу, осим у заказаним терминима у школи, и посета изложбама, изводити и „хибридно“, односно комбинацијом рада у школи и учења на даљину путем интернета.

Припрема за израду матурског рада

На почетку школске године одељењске старешине ће матурантима саопштити све информације о матурском испиту (начин полагања матурског испита према Закону о средњој школи).

Теме за матурски испит утврђује Наставничко веће школе на предлог стручних већа на крају првог полугодишта. Списак утврђених тема објављује се почетком другог полугодишта за текућу школску годину.

Стручна већа за области предмета ће настојати да теме за матурске радове имају истраживачки карактер, да се у што већој мери ослањају на савремену стручну и научну литературу, да обрађују актуелну научну проблематику и да у њима буде што мање репродукције.

У току матурског рада обавезно је организовање најмање четири консултације на којима је ментор дужан да прати рад сваког ученика и пружи потребну помоћ упућивањем на потребну литературу и избору начина и структуре израде рада.

У оквиру припрема за полагање матурских испита сви ученици ће бити упознати са композицијом матурских радова, методологијом израде радова, њиховом компјутерском обрадом, прављењем компјутерских презентација за одбрану и свим појединостима везаним за што креативнији однос ученика према овој материји.

Припремна настава

Припремна настава се организује за ученике упућене на разредни или поправни испит.

Разредни испити биће организовани за ученике који из оправданих разлога немогу имати 2/3 предвиђеног броја часова из сваког наставног предмета. За њих ће школа обезбедити консултативну/припремну наставу током године.

Ученик који има недовољне закључне оцене полаже поправни испит у јунском (за матуранте) и/или августовском испитном року.

8. ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА

8.1. Пројекат „Обогаћен једносменски рад“

НАЗИВ: Carbon footprint - legacy for future generations

Човек у својим свакодневним активностима користи многе ресурсе који су му доступни захваљујући природи. Често трошимо и искоришћавамо много више него што нам је потребно и много више него што наша планета може да „издржи“. Последице оваквог претераног коришћења природних ресурса виде се већ деценијама у назад, а нарочито су задњих година попримиле велике и осетне размере.

Carbon footprint (Карбонски отисак) представља укупну количину емитованих гасова са ефектом стаклене баште, произведених директно и индиректно од стране појединца, организације, производа или догађаја. То је један од најзначајнијих индикатора загађења животне средине.

Овај пројекат је осмишљен да у виду акција и активности развије следеће компетенције код ученика: компетенције за целоживотно учење, комуникацију, сарадњу, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, дигиталну компетенцију, одговоран однос према здрављу и одговоран однос према околини. Пре свега се у оквиру овог пројекта развија способност и спремност да се употреби склоп знања и методологија како би се очувала животна средина.

ЦИЉ: Основни циљ овог пројекта је да ученици квалитетно искористе своје слободно време кроз различите активности које су саставни део подршке учењу, али и подстицање интелектуалног и социјалног развоја. Ученици ће се упознати са различитим стиловима, методама и фазама учења, развити истраживачки дух, креативност и критичко мишљење. Кроз активности у овом пројекту ученици ће развити одговоран однос према здрављу и промовисаће здрав начин живота. Посебно је важно да ученици развију одговоран однос према животној средини и разумеју значај одрживог развоја. Да науче шта је карбонски отисак и како могу личним примером да помогну очувању природе.

У оквиру овог пројекта радиће се на изради постера и дигиталних постера који указују на постојање карбонског отиска, али где ће се наћи и начини да се тај карбонски отисак смањи. Као пример могућих решења могу се направити предмети од отпадних материјала, засадити биљке у просторијама школе и школском дворишту и развијати одређене навике код ученика.

НОСИОЦИ: Ученици Паланачке гимназије и наставници Драгана Жигић и Биљана Игњатовић.

	Активности	Исходи	Време реализације
1.	Оформити групу ученика и направити план рада и поделу задужења	Ученик ће бити у стању да: -направи план реализације -сарађује у групном раду -прикупи податке	Септембар
2.	Истраживање и упознавање са задатом темом	Ученик ће бити у стању да: -осмисли и спроведе истраживање користећи једноставне процедуре, технике, инструменте и литературу, односећи се одговорно према преузетим обавезама, сопственом здрављу, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; -сарађује у групном раду -прикупи податке	Октобар

3.	Прикупљање материјала	Ученик ће бити у стању да: -селектује материјал на прави начин и организује пројекат	Новембар
4.	Израда постера и њихово постављање у просторијама школе	Ученик ће бити у стању да: -учествује у изради постера -сарађује у групном раду -прошири своја знања и да примени у пракси - вреднује своје обрасце коришћења ресурса сходно свом еколошком отиску;	Децембар
5.	Израда дигиталних постера и презентација у холу школе	Ученик ће бити у стању да: -учествује у изради дигиталних постера -сарађује у групном раду -прошири своја знања и да примени у пракси -вреднује своје обрасце коришћења ресурса сходно свом еколошком отиску;	Фебруар, март
6.	Како смањити карбонски отисак? Као пример могућих решења могу се направити предмети од отпадних материјала, засадити биљке у просторијама школе и школском дворишту и развијати одређене навике код ученика (зависно од предлога ученика)	Ученик ће бити у стању да: -примени стечено знање -усвоји навике које чувају животну средину -развије одговоран однос према околини	Април,мај

Назив програма: ПРИРОДУ САЧУВАЈ, РЕЦИКЛИРАЈ И ДРУШТВО КРЕИРАЈ

Живимо у времену када је утицај промена све већи и све видљивији. Иако индивидуа није велики загађивач, колектив од милион људи јесте. Зато је битно пробудити еколошку свест у сваком појединцу. Рециклажа представља процес прикупљања и обраде материјала, који би био иначе бачен у смеће, са циљем стварања новог производа. Последице које рециклажа има на животну средину, политика, економија, обрасци понашања људи имају кључну улогу у будућности наше планете. Рециклирањем дајемо нов живот отпаду, уместо да заврши на депонији, отпад постаје ресурс који се користи изнова и изнова.

Идеја програма је да ученици селективно сакупљају отпад (папир, картон, палете, дрво) и процесом рециклаже направе производ који се поново може користити. Ученици би након израде организовали сајам или базар на коме би изложили своје продукте.

Циљ програма: Циљ програма је развијање свести и промовисање идеје о потреби за селективним сакупљањем отпада и смањење количине отпада као и унапређење односа према животној средини. Основни задатак програма је стицање компетенција за учење, развијање иницијативе и предузетничког духа кроз различите акције рециклирањем.

Очекивани исходи програма:

- Развијање функционалних знања и вештина;
- Подстицање вршњачког учења;
- Остваривање међупредметног повезивања у области социологије и ликовне културе кроз радионице;
- Развијање компетенција код ученика за одговорно учешће у демократском друштву;
- Развијање компетенција код ученика да развију ефикасну сарадњу са другима, као чланови тима, групе и заједнице;
- Развијање предузетничких компетенција код ученика;
- Одговоран однос према здрављу;
- Одговоран однос према околини;
- Естетичка компетенција.

Руководиоци програма: Зоран Тодоровић (професор ликовне културе), Милица Ђурић (професор социологије).

Активности	Исходи	Време реализације
-Скупљање сировина, припрема, израда нових предмета (дрво, пластика, гума, папир, стакло и других материјала по избору ученика) - Израда паноа.	Ученик ће бити у стању да: -Селекује материјал на прави начин; -Припреми и органзује процес рециклаже; -Развије креативност за стварање нових идеја и приступа; -Добије нова знања и стекне примењива искуства; -Развије комуникацијске вештине и сарадничку компетенцију; -Стегне естетичку компетенцију; -Развије осећај да чува животну средину; -Одговоран однос према друштву и животној средини.	(септембар-јун)

Назив програма: **СНОХВАТИЦА**

Циљ овог програма ће бити организација активности чијом ће се реализацијом, активним укључивањем ученика, затим бивших ученика школе и знаменитих личности нашег краја допринети развоју позитивних људских вредности код ученика.

Ученици ће говорити о вредностима и шта је то што је потребно да један човек ради, како да живи да би добио статус личности која треба бити за углед младима.

Затим ћемо заједнички доћи до тога које су то личности у нашем крају и околини и након тога ћемо ступити у контакт са њима и замолити их за разговор путем кога ћемо доћи до информације како су они живели, чиме су се бавили, које вредности су неговали, како су се дружили... У исто време ћемо замолити и за њихове фотографије из тог периода које ће бити основа за каснију изложбу у школи.

На основу њиховог казивања које ће бити забележено направићемо портал прича о систему вредности. Из сваке њихове приче коју нам буду испричали издвојићемо по један мото, кључну реченицу која ће управо бити „СНОХВАТИЦА“.

У другом делу програма ученици ће се припремати за заједничко вече где ће нам гости бити поменуте личности који ће имати прилику да виде перформанс у коме ће ученици бити управо они у њиховој младости, онако како су их наши ученици доживали на основу приче, фотографије и проучавања тог времена. На том окупљању управо они, наши ученици, говориће о вредностима, хобијима, учењу, сазнању, дружењу...

Такође, биће организована и изложба поменутих фотографија.

Зашто снохватица? Зато што ћемо покушати да ухватимо снове наших саговорника који су их водили до места на коме се сада налазе.

Очекивани циљеви програма:

- Развијање функционалних знања и вештина;
- Подстицање вршњачког учења;
- Развијање компетенција код ученика за одговорно учешће у демократском друштву;
- Развијање компетенција код ученика да развију ефикасну сарадњу са другима, као чланови тима, групе и заједнице;
- Развијање предузетничких компетенција код ученика;
- Естетичка компетенција.
- Развој дигиталне компетенције
- Развој социјалне и грађанске компетенције
- Развој културне свести и изражавања

Наставници који ће водити програм-Јасмина Живанчевић, наставник физичког и здравственог васпитања и Данијела Николић, педагог, наставник грађанског васпитања

Активности	Исходи	Време реализације
Снови уметника - изложба уметничких дела - изложба фотографија - подкаст	- Ученици ће бити у стању: - да просуђују о вредностима, -проширују своја знања и вештине, - изводе закључке - испоље усвојене вредности кроз своје понашање	септембар- октобар
Снови књижевника - књижевно вече - колаж фотографија - подкаст	- сарађују у групним активностима - показују професионалну преданост и етику у свакодневном раду - преиспитују своје судове и мењају своје понашање у складу са тим	новембар- децембар
Снови научника - колаж фотографија -сајам науке -подкаст	- препознају сопствене вредности - планирају своју будућност у складу са стеченим знањима - ефикасно организују време како би испунили захтеве организације - постану сензибилни на вредносне разлике	јануар, фебруар, март
Снови спортиста - спортско такмичење - колаж фотографија - подкаст		април, мај
Вече снохватица		мај

НАЗИВ: „Стилске вежбе“ , програм у оквиру креативне радионице *De profundis*

ЦИЉ:

Стилске вежбе су осмишљене као низ стваралачких активности које истражују и проблематизују одређене теме. Применом различитих стилских поступака, ученик је у прилици да бира начин и израз који му највише одговара у решавању одређеног задатка. Програм обухвата ученике који су афирмисали своје креативне потенцијале, али је пажња усмерена на ученике који се нису остварили на овај начин, нити су освестили своје стваралачке могућности. Укључени су ученици са посебним потребама и ученици који су имали потешкоће у учењу. Циљ је јачање стваралачких способности, сарадња и комуникација у групи која ради на пројекту.Стваралачки дух оснажује њихову индивидуалност у приступу теми и учи их уважавању различитости, толеранцији и комуникацији.

ИСХОДИ :

1. Ученици ће стећи целоживотна знања
2. Ученици разликују изражајна средства уметности и користе их у изражавању својих идеја
3. Ученици креативно решавају задатке
4. Ученици остварују продукте који треба да зачуде и поставе питање
5. Ученици истражују појам лепог у уметности
6. Ученици истражују појам ружног у уметности
7. Ученици истражују призоре из свакодневног живота и критички промишљају о њима

НОСИОЦИ: Ученици Паланачке гимназије и наставник Марија Поповић

	Активности	Исходи	Време реализације
1.	ИНИЦИЈАЛИ	Ученик ће моћи да: -креира и украшава одабрано слово азбуке -истражује радове средњовековних илустратора -даје нова решења у обради теме -пише текстове у којима све речи садрже задато слово - богати лексику - осмишљава неуређене низове речи и даје им смисао	у току школске године
2.	ШУМА СИМБОЛА	-разуме смисао симбола као знака у животу и уметности -представи садржаје користећи симбол -истражује симбол у поезици писца - представи писца или дело посредством симбола -разуме да се смисао уметности налази у наговештају и личном доживљају	У току школске године
3.	КАЛАМБУРИ	-истражује везу између језика и снова -упознаје се са техником аутоматског писања -разуме појам несвесног и његову везу са уметношћу -повезује неповезане речи и даје им смисао	У току школске године
4.	СЦЕНИЧНОСТИ	-сценски прикаже програм, манифест, писца или књигу користећи форму загонетке - истражује задате теме - усаврши дикцију и акценат -искаже покретом мисли и осећања -усвоји кључне појмове из одабраних области -примени остала средства у изражавање идеје- костим и други реквизити	У току године

Све радионице реализују се у исто време током године према одабраној области интересовања и потреби да се добијени материјал уреди и постави на сајту креативне радионице Де профундис. Прикупљени материјали се објављују на сајту радионице , уз ревидирање на полугодишту и крају школске године.

Назив програма: Сличност различитости и различитост сличности

Циљеви програма „Сличност различитости и различитост сличности“ посебно се фокусирани на утицај различитих култура и уметности једне на друге:

- 1. Разумевање концепта:** Ученици треба да разумеју основне концепте сличности и разлика између култура и како ове две динамике коегзистирају. Ово укључује разумевање да ниједна култура није монолитна и да унутар сваке културе постоје разлике.
- 2. Историјски контекст:** Студија о томе како су се културе мешале и утицале једна на другу током времена, било кроз трговину, освајања, миграције или друге интеракције. На пример, како су исламска уметност и култура утицале на европску ренесансу или како је будизам утицао на кинеску уметност.
- 3. Критичко мишљење:** Ученици треба да развију способност да анализирају и критички размишљају о томе како култура и уметност обликују и одражавају друштвене вредности, норме и идентитете.
- 4. Емпатија и поштовање:** Један од кључних циљева је да се помогне ученицима да развију емпатију према другима учењем о различитим културама. Ово ће подстаћи поштовање различитости и разумевање сличности међу људима.
- 5. Практична примена:** Разумевање како различите културе доприносе глобалној заједници може помоћи ученицима да се боље прилагоде у мултикултуралном свету, било у области пословања, комуникације или међуљудских односа.
- 6. Естетичко разумевање:** Помозите ученицима да разумеју и цене естетске изразе из различитих култура, препознајући како се стилови, теме и технике преносе и прилагођавају у различитим културама.
- 7. Истраживачке вештине:** Подстицање ученика на самостално истраживање, било кроз књижевност, уметност, музику или друге медије, како би открили више о утицају култура једне на другу.

Очекивани резултати програма „Сличност различитости и различитост сличности“, са посебним освртом на утицај различитих култура и уметности једне на другу:

- 1. Разумевање кључних појмова:** Ученици ће бити у стању да дефинишу и објасне појмове сличности, разлике, култура и уметност и како су ови термини повезани једни са другима.
- 2. Аналитичке вештине:** Ученици ће моћи да анализирају како културе и уметнички стилови међусобно делују, идентификујући специфичне примере културног мешања у различитим историјским и географским контекстима.
- 3. Критичко мишљење:** Ученици ће развити способност да критички размишљају о утицају културе и уметности на друштво, постављајући питања и оспоравају претпоставке.
- 4. Емпатија:** Ученици ће показати већу емпатију и разумевање за друге културе и уметничке изразе, препознајући вредност и допринос сваке културе глобалној заједници.
- 5. Комуникационе вештине:** Ученици ће бити у стању да ефикасно саопште своје разумевање и мишљење о култури и уметности, користећи одговарајућу терминологију и аргументе.
- 6. Естетско разумевање:** Ученици ће ценити и тумачити естетске аспекте различитих уметничких дела, препознајући како се уметнички принципи и технике манифестују кроз различите културе.
- 7. Истраживачке вештине:** Ученици ће демонстрирати способност да самостално и систематски истражују, користећи различите изворе и алате како би стекли дубље разумевање међукултуралних интеракција.
- 8. Интерперсоналне вештине:** Ученици ће ефикасно сарађивати у групама, показујући способност да слушају, дискутују и дају повратне информације осталим учесницима.

Наставник – Милош Јанојлић, Ликовна култура и Уметност и дизајн

АКТИВНОСТИ	ОПИС	ИСХОДИ	Време реализације
1. Уводна активност:	<ul style="list-style-type: none"> • Кратка презентација основних појмова: сличност, различитост, култура, уметност. • Дискусија: Које су прве асоцијације ученика када помисле на ове појмове? 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици могу дефинисати и описати основне појмове у вези са темом. • Ученици изражавају своја претходна схватања о теми. 	Септембар
2. Историјски преглед	<ul style="list-style-type: none"> • Интерактивна презентација или видео који показује како су се културе мешале током времена. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици препознају кључне моменте у 	Септембар - Октобар

	<ul style="list-style-type: none"> Групна активност: Ученици истражују и представљају пример мешања култура у одређеном периоду (нпр. османски утицај на Балкану, итд.) 	<p>историји када су се културе мешале.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ученици могу да идентификују и објасне узроке и последице мешања култура у различитим периодима. 	
3. Анализа уметничких дела:	<ul style="list-style-type: none"> Приказ различитих уметничких дела која илуструју мешање култура. Радионица: Ученици анализирају одабрана уметничка дела и дискутују о њиховом значењу, стилу, утицају и сличностима. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици разумеју како уметничка дела одражавају културне интеракције. Ученици могу анализирати уметничка дела у контексту културних утицаја. 	Новембар - Децембар
4. Музичка интеракција:	<ul style="list-style-type: none"> Слушање и анализирање музичких дела различитих култура које показују узајамне утицаје. Практична активност: Ученици стварају или ремиксују музичко дело које комбинује елементе из две или више култура. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици препознају како се музички елементи различитих култура могу комбиновати. Ученици разумеју емоционални и културни контекст музичких дела. 	Децембар
5. Књижевна дела:	<ul style="list-style-type: none"> Читање и анализа књижевних одломака који се баве темом културних интеракција. Писање: Ученици пишу кратку причу или есеј о искуству мешања култура. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици разумеју како књижевност може да осветли међукултурну динамику. Ученици могу анализирати књижевне одломке у односу на културне интеракције. 	Јануар - Фебруар
6. Гостујући говорници:	<ul style="list-style-type: none"> Позив гостујућег говорника из специфичне културе/културног миљеа да подели своје искуство и перспективу о културним интеракцијама. Сесија питања и одговора са гостујућим говорником. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици стичу из прве руке увид у културне интеракције и искуства. Ученици развијају способност постављања значајних питања и вођења дискусија о културним темама. 	Септембар - Јун
7. Посета музеју или галерији:	<ul style="list-style-type: none"> Организована посета музеју или галерији како би ученици могли да виде из прве руке уметничка дела из различитих култура. Активност: Ученици креирају водич кроз изложбу фокусирајући се на културне интеракције. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици примењују знање у стварном контексту, идентификујући уметничка дела која одражавају културне интеракције. Ученици разумеју важност очувања и презентације културних артефаката. 	Септембар - Јун
8. Завршни пројекат:	<ul style="list-style-type: none"> Ученици раде у групама на креирању презентација, изложби, перформанса или радионица које покривају 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици показују свеобухватно разумевање теме кроз 	Март - Април - Мај

	<p>различите аспекте kulturnih interakcija.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Презентација радова родитељима, наставницима или другим ученицима. 	<p>креирање и презентацију пројекта.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ученици развијају тимски рад и вештине презентације. 	
9. Рефлексија:	<ul style="list-style-type: none"> • Дискусија о томе шта су ученици научили, које вештине су развили и како се њихова перцепција променила. • Писање рефлексивног есеја или дневника о искуствима током наставних активности. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици размишљају о томе шта су научили и како се њихова перцепција променила. • Ученици развијају вештине интроспекције и саморефлексије. 	Мај - Јун
10. Евалуација:	<ul style="list-style-type: none"> • Тест знања или квиз који покрива кључне концепте и информације научене током активности. • Самовредновање: Ученици оцењују свој рад, допринос групи и постигнућа. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици показују постигнуто знање и разумевање кључних појмова и информација. • Ученици разумеју своје јаче стране и области за даљи развој у вези са темом. 	Јун

Овај план се може прилагодити потребама ученика, расположивим ресурсима и временском оквиру. Исходи се могу додатно прилагодити специфичним циљевима наставника или потребама ученика.

Назив програма: Говор тела

Циљ пројекта Говор тела је да ученици развију разумевање значаја невербалне комуникације и њене употребе у различитим контекстима.

Кроз пројекат, ученици ће:

- Истражити тему невербалне комуникације.
- Створити пројекат који ће демонстрирати њихово разумевање теме.
- Представити свој пројекат друговима и наставницима.

Пројекат треба да буде:

- Креативан и оригиналан.
- Одражава знање и разумевање ученика о теми.
- Прикладан узрасту ученика.

Неки примери пројеката који се могу користити за реализацију циља су:

- **Израда презентације или видео записа о невербалној комуникацији.**
- **Стварање перформансе која приказује говор тела у различитим контекстима.**
- **Развој игре или квизу о невербалној комуникацији.**

Наставник може да помогне ученицима у избору и изради пројекта. Наставник може да пружи ученицима ресурсе и подршку у изради пројекта.

Могући примери пројекта који се може користити за реализацију циља:

Ученици би могли да изведу перформансу која приказује говор тела у различитим контекстима. На пример, ученици би могли да изведу перформансу која приказује како се говор тела користи у разговору, на састанку, на интервјуу за посао или у романтичној вези.

Ученици би могли да користе различите технике како би створили своју перформансу, као што су глума, плес или музика. Ученици би такође могли да користе реквизите и костиме како би дочарали различите контексте. На крају, ученици би могли да представе свој перформанс својим друговима и наставницима.

Овај пројекат би ученицима помогао да развију своје разумевање значаја невербалне комуникације и њене употребе у различитим контекстима.

Носиоци пројекта: ученици Паланачке гимназије и професор Психологије Јелена Туфегчић.

	Активности	Исходи	Време реализације
1.	<ul style="list-style-type: none"> Уводна дискусија о значају невербалне комуникације. Игра "Питање и одговор" о невербалним сигналама. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици ће бити у стању да дефинишу појмове говор тела и невербална комуникација. Ученици ће бити у стању да наброје неке примере невербалних сигнала. 	септембар
2.	<ul style="list-style-type: none"> Демонстрација невербалних сигнала. Групни рад на идентификовање и разумевању невербалних сигнала. Игра "Невербални сигнали". Рефлексија о наученој теми. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици ће бити у стању да идентификују основне невербалне сигнале. Ученици ће бити у стању да разумеју значење невербалних сигнала. 	Октобар
3.	<ul style="list-style-type: none"> Посета позоришту или пројекција филма како би ученици могли да виде како се невербална комуникација користи у овим медијима. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици ће бити у стању да препознају невербалне сигнале у стварном свету. 	Новембар
4.	<ul style="list-style-type: none"> Уводна дискусија о говору тела у различитим културама. Игра "Којој култури припада овај говор тела?" 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици ће бити у стању да идентификују невербалне сигнале у различитим културама. 	Децембар
5.	<ul style="list-style-type: none"> Израда презентације или видеа о невербалној комуникацији у различитим културама Представљање презентација или видео записа. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици ће бити у стању да објасне значење невербалних сигнала у различитим културама. Ученици ће бити у стању да примене знање о невербалној комуникацији у различитим културама. 	Јануар
6.	<ul style="list-style-type: none"> Организовање дебате о важности невербалне комуникације у савременом свету. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици ће бити у стању да аргументују важност невербалне комуникације у савременом свету. 	Фебруар

7.	<ul style="list-style-type: none"> Уводна дискусија о говору тела у медијима. Игра "Који говор тела користи овај лик?" 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици ће бити у стању да идентификују невербалне сигнале у медијима. 	Март
8.	<ul style="list-style-type: none"> Анализа говора тела у филму или телевизијској серији. Представљање анализа. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици ће бити у стању да анализирају говор тела у филму или телевизијској серији. Ученици ће бити у стању да закључе о употреби невербалне комуникације у медијима. 	Април
9.	<ul style="list-style-type: none"> Организовање радионице о томе како да побољшате сопствени говор тела. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици ће бити у стању да предложе начине за побољшање сопственог говора тела. 	Мај
10.	<ul style="list-style-type: none"> Игра "Шта овај говор тела значи?" Анализа говора тела у филмовима или серијама. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици ће бити у стању да идентификују невербалне сигнале у међуљудским односима. Ученици ће бити у стању да анализирају говор тела у различитим животним ситуацијама. 	Јун

8.2. Ваннаставне активности

Ваннаставне активности омогућиће квалитетно провођење времена уз развијање личних потенцијала, јачање социјалних компетенција и самопоуздања и усвајања/неговање здравих животних стилова.

Представник одељења за сузбијање малолетничке делинквенције одржаће пригодно интерактивно предавање ученицима.

У школи ће се реализовати, радионичарским начином рада ,програми вршњачке едукације из области превенције злоупотребе психоактивних супстанци.

Поступаће се у складу са Протоколом о поступању у ситуацијама присуства и коришћења психоактивних супстанци, који ће израдити Министарство просвете, науке и технолошког развоја у сарадњи са Канцеларијом за борбу против дрога.

Родитељи ће бити обухваћени кроз Савет родитеља, родитељске састанке, предавања инспектора ПУ, едукативно/саветодавни рад..Иницираћемо активности у оквиру општинског Савета родитеља.

Наставници ће бити обухваћени кроз стручно усавршавање и кроз предавања за Наставничко веће, реализацију радионица за које су прошли обуке, примену знања и искуства стечених у оквиру различитих облика стручног усавршавања, кроз хоризонтално учење...

Школа ће организационо пружити подршку за реализацију трибина са ученицима, родитељима и наставницима. Трибине ће бити одржане према акционом плану који је израдила Комисија Владе Републике Србије за превенцију наркоманије у школама.

План Тима за Ваннаставне активности

активност	Носиоци активности	Време реализације
-----------	--------------------	-------------------

Састанак тима ради договора око начина праћења ваннаставних активности	Координатор Мирко Савић и чланови тима	октобар
Договор око начина оглашавања ваннаставних активности и реализатора.	Координатор и чланови тима	октобар
Преглед годишњег плана рада и увид у ваннаставне активности.	Координатор и чланови тима	октобар
Координација између наставника који су носиоци ваннаставних активности и наставника који ажурира сајт школе	Координатор и чланови тима	Током целе године
Договор око начина и времена када ће наставници предавати своје извештаје	Координатор и чланови тима	октобар
Редовно праћење реализације ваннаставних активности	Координатор и чланови тима	Током целе године

8.2.1.Беседништво у оквиру наставе страних језика

Сви наставници страних језика

Окупљање групе ученика	октобар	Наставници страних језика, ученици
Вежбање на задате теме	Октобар, новембар	Наставници страних језика, ученици
Учествовање на стиховизији		ученици
Организовати активност где ће ученици представити своје знање у виду казивања одређених текстова на различитим језицима	Током године	Наставници страних језика, ученици

8.2.2. Беседништво у оквиру веронауке

Планирамо да организујемо такмичење у беседништву између ученика школе

Мирко Савић, вероучитељ

активност	Време реализације	Носиоци активности
Окупљање групе ученика	октобар	Наставник веронауке, ученици
Успостављање сарадње са стручним већем наставника српског језика у циљу планирања писања беседа за потребе планираног такмичења	октобар	Наставници српског језика и књижевности вероучитељ

Вежбање на задате теме	Током целе године	Наставник веронауке, ученици
Први круг такмичења	новембар	Наставник веронауке, ученици
Четвр-финале	јануар	Наставник веронауке, ученици
полуфинале	март	Наставник веронауке, ученици
Финално такмичење	мај	Наставник веронауке, ученици

8.2.3. Студенти ученицима наше школе

Аутор и реализатор Жарко Караџић, наставник рачунарства и информатике

Активност	Време реализације	Носиоци активности
Анализа и увид у студентски статус бивших ученика наше школе	Октобар, новембар	Ученици, Жарко Караџић, наставник рачунарства и информатике, студенти
Остваривање контакта са бившим ученицима наше школе	новембар	Ученици, Жарко Караџић, наставник рачунарства и информатике, студенти
Договор око израде презентације, кључних аспеката о којима треба разговарати и временске динамике	Новембар, децембар	Ученици, Жарко Караџић, наставник рачунарства и информатике, студенти
Обезбеђивање простора, времена и одабир групе за презентацију, разговор...	Друго полугодиште	Ученици, Жарко Караџић, наставник рачунарства и информатике, студенти

8.2.4. Танго - матурантски бал

Валцер

Аутор и реализатор, Тања гојаковић, наставник енглеског језика

Прикупљање групе ученика која је заинтересована за учење ове игре	септембар	Ученици, Тања Гојаковић, наставница енглеског језика
Учење корака	Током целе године	Ученици, Тања Гојаковић, наставница енглеског језика
Увежбавање корака	Током целе године	Ученици, Тања Гојаковић, наставница енглеског језика
Окупљање и увежбавање матураната који ће на матурској вечери да изведу плес	Током целе године, мај месец за реализацију целокупне активности	Ученици, Тања Гојаковић, наставница енглеског језика

8.3. Пројекти

8.3.1. Пројекат у оквиру организовања 11. Парламента младих са слива реке Саве

Окупљање групе заинтересованих ученика за израду пројекта	Након објаве конкурса	ментор, Данијела Николић
Израда пројекта, истраживачки задаци, израда предвиђених формата за потребе конкурса	Јун, јул, август	Ученици, ментор
Путовање уколико одговоримо на захтеве конкурса	Током године	Ученици, ментор

Програм за циљ има да подржи укључивање младих у међународне механизме управљања водама са идејом изградње веза и размене идеја међу младима.

Циљеви студијског путовања су:

1. Упознати нову средину, и на тај начин научити нове ствари о заједницама у различитим деловима нашег региона.
2. Подизање свести младих о значају и користи учествовања у разним активностима које су посвећене њиховој изградњи капацитета, умрежавању и сарадњи.
3. Развијати основе за стварање јаким и одрживим веза између наших средина и школа као и дугорочног партнерства.
4. Повећање знања младих о значају и личном доприносу у очувању здраве животне средине

Исходи студијског путовања представљају способност ученика да:

1. Прикупља, анализира, организује и критички процењује информације које за циљ имају да подрже изградњу веза и размену идеја међу младима
2. Ефикасно и критички користи знања, уз показивање одговорности и поштовања према

припадницима друге националности, културе и вероисповести.

3. Има свест о сопственој култури и разноликости култура, уважава значај друге културе, језика, идеја, искустава и осећања путем упознавања разлика у процесу интеркултурног учења.

Задаци студијског путовања:

1. Унапређење културолошких, социјалних, језичких, професионалних и информатичких компетенција учесника мобилности (ученика и наставника).

2. Унапређење међународне сарадње између школа и заједница.

3. Укључивање младих у међународне механизме и процес у коме се може чути глас младих.

Сви задаци студијског путовања усклађени су са циљевима студијског путовања.

8.3.2.Пројекат-Знање за одрживи развој

У оквиру програма „Знање за одрживи развој“ одабрана су четири пројекта који ће бити подржани и спроведени током 2023-24. године. Након семинара на тему одрживог развоја ученици су могли да предложе мале пројекте из области одрживог развоја. Сви пројекти осмишљени су тако да укључе локалну заједницу и произведу промену у локалним срединама.Наша школа је једна од одабраних школа.

Програм „Знање за одрживи развој“ реализује се у оквиру пројекта „ Подршка јачању цивилног друштва на процес европских интеграција кроз Национални конвент о Европској унији – цивилно друштво и млади: улога и утицај“. Пројекат је подржала Амбасада Савезне Републике Немачке у Београду.

ПЛАН ПРОЈЕКТА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА „НЕК СЕ ЧУЈЕ!“

Теме емисија	Време реализације	Гост
1. увод у одрживи развој	Октобар 2023.	Наташа Глигоријевић
2. квалитетно образовање	Октобар 2023.	Директорка, професорка
3. родна равноправност	Новембар 2023.	Здравка Симић
4. добро здравље	Новембар- децембар 2023.	Нутрициониста, професор физичког васпитања
5. живот на земљи	Децембар 2023.	Гости из института „ Јосиф Панчић“

8.3.3.Пројекат- Супершколе

Супершколе је програм школске размене на Западном Балкану са циљем да подржи процесе изградње мира и помирења и интеркултуралног учења и дијалога. Програм се реализује три године и део је вишедонаторског пројекта „Шема размене школа на Западном Балкану“ који суфинансирају Европска унија и Немачко савезно министарство за економску сарадњу и развој (БМЗ), а спроводи (ГИЗ) заједно са Регионалном канцеларијом за сарадњу младих (РИЦО). Пројекат има укупан буџет од 5,5 милиона евра и доприноси општем циљу повећања вештина и знања младих људи на Западном Балкану кроз унапређење образовних система и промовисање сарадње у региону

РИЦО је међувладина организација која управља и промовише регионалну и интеркултуралну сарадњу младих унутар и између шест друштава Западног Балкана. РИЦО програми се фокусирају на стварање могућности за младе људе да се укључе у активности које граде међусобно разумевање и помирење у грађанском, друштвеном, образовном, културном и спортском домену. РИЦО иницира и учествује у креирању политике и залаже се за реформу. Поддржава развој политичког и друштвеног окружења које оснажује и олакшава размену младих.

Тридесет одабраних школа из Србије међу којима је и Паланачка гимназија представљали су директори/ке и професори/ке, а поред њих су догађају присуствовали и министар просвете, науке и технолошког развоја Бранко Ружић, амбасадорка Deutsche Botschaft Belgrad / Немачка амбасада у Београду Anke Konrad, саветница министра туризма и омладине Снежана Клашња, директорка GIZ у Србији Даниела Функе и директорка RYCO локалне канцеларије у Србији Марија Булат и заменица шефа Делегације Европске уније у Србији Пламена Халчева.

“Супершколе” су програм школске размене на Западном Балкану који има за циљ да подржи процесе изградње мира и помирења и интеркултуралног учења и дијалога између школа, ученика и њихових заједница. Овај програм је део мултидонорског пројекта “Програм школске размене на Западном Балкану”

Друга размена се планира у септембру месецу 2023. године. Дванаест ученика наше школе и две наставнице боравиће у месту Кисељак, Босна и Херцеговина по плану агенде која је направљена приликом креирања размена између две школе.

8.3.4.Еразмус омладинске размене

ЕРАЗМУС ОМЛАДИНСКА РАЗМЕНА "МЛАДИ И АКТИВНО ДИГИТАЛНО ГРАЂАНСТВО" У РУМУНИЈИ"

Ученици наше школе и професорка немачког језика Тамара Јањић имали су прилику да конкуришу и буду део тима који представља Србију на омладинској размени “Млади и активно дигитално грађанство” у организацији **Еразмус+** пројекта, која се организује од 1. до 9. јула 2023. године у Бребуу, Румунији.

Ученици су имали прилику да се кроз занимљиве и креативне радионице упознају међусобно са вршњацима из Румуније, Турске, Шпаније и Литваније и науче да различитост не представља препреку у стицању нових пријатељства и познанстава.

ЕРАЗМУС ОМЛАДИНСКА РАЗМЕНА „ЗВЕЗДЕ ИЗЛАЗЕ ВЕЧЕРАС“ У ИТАЛИЈИ, АНЗИ

Време реализације размене 02-10.09.2023

Учесници-Пет ученика наше школе и професорка немачког језика Тамара Јањић

Циљеви студијског путовања

- 1.Сарадња у оквиру пројекта и програма размене
- 2.Учење језика
- 3.Упознавање културе другог народа
- 4.Развијање компетенција и сналажења у савременом друштву које се мења
- 5.Развој и поштовање расне, етичке, националне, културне, језичке,верске, родне, полне и узрасне разлике
- 6.Укључивање универзалних принципа дизајна у астрономији
- 7.Подстицање формирања европске мреже удружења за професионалну и безбаријерну комуникацију

Задачи студијског путовања

- 1.Унапређење културолошких, језичких, социјалних, професионалних и информатичких компетенција учесника мобилности(ученика и наставника)
- 2.Унапређење међународне сарадње и даља интернационализација наше установе

8.3.5.Пројекат „Свет речи“

УГ“ Свет речи“је невладино,непрофитно удружење формирано ради остваривања циљева у областима:рад са младима,родна равноправност,превенција насиља,трговина људима,едукативни програми, културни живот,економско оснаживање,људска права

Циљеви удружења су:едукативно-превентивна подршка(нарочито девојкама) у остваривању родне,социјалне,друштвене и друге равноправности,пружање психолошке подршке младима, едукација младих за активније учешће у превенцији свих врста насиља,трговине људима,едукација и сензибилизација запослених у институцијамаза родни интерес, залагање за промоцију здравих стилова живота,културе говоре

Циљеви ових пројеката су да млади у потпуности уживају права у својој заједници у којој образовање и младост једу њени основни ресурси и покретачи позитивних промена.

Удружење грађана „СВЕТ РЕЧИ“ и ПАЛАНАЧКА ГИМНАЗИЈА удружују се ради реализације **пројекта „НАУЧИМО ЖИРАФЕЊИ ЈЕЗИК!**

ОБУКА МЛАДИХ ЗА ПРИМЕНУ ТЕХНИКА НЕНАСИЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ И МИРНОГ РЕШАВАЊА СУКОБА“.

О пројекту: Последњих година сведоци смо очигледног и алармантног повећања насиља међу младима. Разлози леже у односима у породици, потенцирањем насиља на телевизији, у

филмовима, видео-игрицама, сиромашту. Чињеница је да је проблем ескалације насиља међу младима проблем који је тиче свих нас.

Пројекат је пошао од сазнања да већи број младих има искуство одређене врсте насиља – породичног, вршњачког, сексуалног, емоционалног... и да један број њих није добио адекватну подршку да то превазиђе већ се развија даље носећи карактеристике жртве што свакако наноси штету њиховом развоју и професионалном и личном напредовању.

Циљ пројекта је подизање свести чланова 10 вршњачких Тимова из 10 средњих школа из 7 општина о важности толеранције, разумевања, једнакости и поштовања различитости и њихово мотивисање да покретањем креативних активности у својим срединама постану активни промотери људских права и недискриминације у свом окружењу.

Промоцијом активизма, разменом искустава и успостављањем дијалога и сарадње младих, пројекат доприноси изградњи добрих међуљудских односа и оснаживању и сензитивисању младих да створе повољније и боље окружење.

Пројекат се бави једним веома важним проблемом, у његовом фокусу су млади који врше насиље јер су негде и сами жртве, а са којима до сада готово нико није систематски радио. Он треба да утиче на промену њихових ставова према насиљу јер се, након обуке, укључују и сами у рад школских тимова. Превентивно деловање у овом животном добу утиче на смањење тензија у међуљудским односима, на развој толеранције, разумевања и равноправности међу људима као и поштовање различитости.

Након обуке, 10 тимова ће организовати укупно: 100 радионица, 30 манифестација (Љубављу, културом и спортом до толеранције), 30 јавних акција Дана људских права... дигиталну кампању на друштвеним мрежама делећи победнички промотивни спот, али и фотографије и видео записе са реализованих активности. Завршна активност пројекта је “Караван толеранције” који ће окупити чланове школских тимова из свих 7 градова.

Обавезе ПАЛАНАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ, као партнера на пројекту, су:

Да, заједно са представницима УГ „Свет речи“ представи пројекат Наставничком већу, Савету родитеља, Школском одбору, Тиму за безбедност и Ћачком парламенту своје школе.

Да заједно са УГ „Свет речи“ и ПП службом организује одабир учесника/ца обуке за вршњаке -помагаче и наставнике/менторе (3 ученика/це и 1 наставник) које ће да пошаље на обуку КАМП НЕНАСИЉА „НАУЧИМО ЖИРАФЕЋИ ЈЕЗИК!“ о вршњачкој едукацији и ненасилној комуникацији.

Да у периоду реализације пројекта, након обуке, активно учествује и пружи подршку Тиму у својој школи у реализацији пројектних активности са младима:

1) **10 вршњачких радионица** „жирафећег језика“ о ненасиљу, вршњачком посредовању, мирном решавању сукоба, значају активизма и уметности у превенцији насиља и асертивној комуникацији

2) **3 манифестације: Љубављу до толеранције, Културом до толеранције и Спортom до толеранције**

4) **3 јавне акције поводом обележавања значајних датума :**

ЕДУКАТИВНИ ПАНО СА ПОРУКАМА ЈЕЗИКА ЖИРАФЕ И ШТАНД У ХОЛУ ШКОЛЕ
ПРОЈЕКЦИЈА ФИЛМОВА СА ОВОМ ТЕМАТИКОМ И ДИСКУСИЈА ДРВО ЖИВОТА

5) Промовисање наградног Конкурса за најбољи спот који промовише „жирафећи језик“

6) Учествовање Тима на завршној активности „Каравану толеранције“

активност	Време реализације	Носиоци активности
Формирање групе ученика и одабир пројекта Контактирање координатора за реализацију пројекта	септембар	Наставник информатике и наставник српског језика и књижевности
Обука ученика	октобар	„Свет речи“
Реализација пројекта	Друго полугодиште	Ученици, наставници и остале интересне групе
Свечана завршница уз присуство свих интересних група	Друго полугодиште	Ученици, родитељи, наставници

8.3.6. Историја „Трагом историје“

Активност реализује, Дејан Јанковић, наставник историје

Активност	Време реализације	Носиоци активности
Дефинисање пројекта и подела активности и литературе	Септембар, октобар	ученици, Дејан Јанковић, наставник историје
Кроз одабрану литературу и историјографију	Октобар, новембар	ученици, Дејан Јанковић, наставник историје
Реализација тематских конкурса	Током целе године	ученици, Дејан Јанковић, наставник историје
Рад на сајту	Током целе године	ученици, Дејан Јанковић, наставник историје
Реализација мултимедијалне изложбе	Током целе године	ученици, Дејан Јанковић, наставник историје

8.3.7. Пројекти у оквиру Аутономног женског центра

Циљ пројекта „Могу да нећу“ који се организују сваке школске године је да се допринесе повећаној информисаности младих о дигиталном родно заснованом насиљу и сексуалном насиљу у партнерским везама, родним стереотипима и друштвеним нормама које доприносе толерисању насиља. Пројекат се спроводи у више од 10 средњих школа међу којима је и наша.

8.3.8.Пилот пројекат,„Свако дете има право да буде здраво“

ЦИЉ: Циљ Пилот пројекта је унапређивање стратешког система физичког и здравственог васпитања и спорта почев од основношколског узраста, па до врхунског спорта. Пилот пројекат треба да допринесе стварању јачег развојног система физичког и здравственог васпитања и спорта у Републици Србији, да обезбеди развијање и неговање навика које доприносе квалитетном одрастању, као и развијање психофизичких способности и неговање здравих стилова живота, првенствено код ученика основних и средњих школа, као и развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља потребе неговања и развоја физичких способности.

Циљ предмета: Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине изнања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада

РУКОВОДИОЦ ПРОЈЕКТА: Владимир Ђурђевић (професор физичког васпитања

Активност	Исход	Време реализације
Физичке способности <ul style="list-style-type: none"> • Тестирање ученика. • Примена националне батерије тестова. 	Ученик ће бити у стању да: Одабере и примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у вежбању; Користи научене вежбе у спорту, рекреацији и другим ситуацијама; Упоредује и анализира сопствене резултате са тестирања са референтним вредностима	На почетку и на крају школске године
Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине <ul style="list-style-type: none"> • Атлетика • Спортска гимнастика • Основе тимских, спортских и елементарних игара • Плес и ритмика • Полигони 	Ученик ће бити у стању да: Примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; Примени атлетске дисциплине у складу са правилима; Развија своје физичке способности применом вежбања из атлетике; Одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; Примени вежбања из гимнастике за развој физичких способности Изведе елементе усвојених тимских и спортских игара; Примени основна правила тимских и спортских игара;	Током школске године

	<p>Користи усвојене елементе технике у спортским играма; Примени основне тактичке елементе; Учествује на унутар одељенским такмичењима; Игра народно коло Изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; Изведе вежбе и саставе уз музичку пратњу;</p>	
<p>Физичка и здравствена култура</p> <ul style="list-style-type: none"> • Правила и принципи вежбања. • Основни методи развоја моторичких способности (снага, брзина, издржљивост, покретљивост). • Безбедност у вежбању. • Улога физичке способности и моторичких знања у ванредним ситуацијама • Тактика игре • Значај редовних лекарских прегледа и физичка активност. • Исхрана и вежбање-последице неадекватних дијета и дијететских производа. • Ризици од конзумирања дијететских напитака, психоактивних супстанци и недозвољених средстава 	<p>Ученик ће бити у стању да: Вреднује утицај примењених вежби на организам Одреди ниво сопствене дневне физичке активности; Користи вежбе ради побољшања својих физичких способности Предвиди елиминише последице недовољне физичке активности Примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; Примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; Прихвати победу и пораз Примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама Планира дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама; Разликује здраве од нездравих облика исхране Правилно користи додатке исхрани Анализира штетне последице конзумирања дувана, алкохола, штетних енергетских напитака и психоактивних супстанци</p>	<p>Током школске године</p>

9. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Тим за културне активности школе:

Бојана Ђорђевић, координатор тима, наставник српског језика и књижевности

Ивана Лукић, наставник српског језика и књижевности

Јована Билановић, наставник музичке културе

Жарко Караџић, наставник рачунарства и информатике

Мирко Савић, вероучитељ

Зоран Тодоровић, наставник ликовне културе

Циљеви : Развијање свести о значају и улози уметности, књижевности, музике, ликовне уметности, кроз расне активности у току школске године. Јачање колективног духа и смисао за лепо. Ученици се кроз уметност оплемењују и креативно изражавају уз подршку професора координатора, који руководе секцијама, хором и сл. Побољшање угледа школе.

Задаци : Формирање уметничког естетског доживљаја уметничких дела способност да једног дана сами организују културне активности, разумеју корелације између уметности.

Културне активности школе су :

1. Организација Дана школе уз изложбу, драмску, литерарну секцију и хорске активности. Дан школе се организује у јесењем периоду. Носиоци активности се одређују на годишњем нивоу . За Дан школе припрема се пригодан програм у коме се може изразити креативност ученика и професора и њихов заједнички труд на добробит свих. Програм активности у оквиру дана школе мора бити приступачан свим ученицима, а од професора који не учествују у овим активностима се очекује да имају разумевање за ове активности.
2. Организација прославе Светог Саве, школске славе, уз тематски конципиране музичке садржаје, тематске изложбе, беседништво, теме везане за Св.Саву. Обзиром да је Св. Сава, најзначајнији српски просветитељ. програм мора да буде пригодан, састављен од темарске изложбе са цртежима и фотографијама везаних за његов живот и рад, али у складу са данашњим тренутком. Ова тематска изложба прати светосавски програм, тј. Пригодну приредбу која треба да укључи што већи број ученика. Укључити и професора веронауке у реализацију програма. Организовати школску игранку, у светосавском духу која служи за упознавање и дружење ученика и професора .
3. Организација концерата у школи и ван школе, већ традиционални, који је уједно и концерт поводом испраћаја матураната. Идеја је да се организује Хуманитарни концерт , уз подршку професора . Треба укључити што већи број ученика који имају шта да покажу и позвати већи број званица и медија, како би се прикупило што више средстава за децу која живе у тешким животним околностима. Организовати и друге пратеће акције, а сваке године допунити програм новим, занимљивијим садржајем. Предлог је да се ово прошири на хуманитарне дане матураната где би ученици могли да дау свој допринос и у неким спортским активностима, изложбом, неком представом са музичким садржајем. Можда активност давања крви.
4. Тематска ускршња изложба. Изложба се организује у пролеће пре ускршњег распуста и тематског је карактера. У ову изложбу треба укључити и професора веронауке.
5. Организоване посете представама, изложбама и концертима у школи и ван школе, у оквиру секција и додатне наставе. Активности се по потреби организују читаве године.

б. Остала такмичења у оквиру школског програма. Такмичења су саставни део школског програма. Она треба да се припремају током читаве године, како би се постигли што бољи успеси и континуирано побољшао углед школе.

- упознавање са основним тековинама Европске уније, њеним функционисањем, општим карактеристикама држава чланица и како бити одговоран грађанин Европске уније;
- развијање контаката са ученицима у партнерским државама и упознавање са условима њиховог школовања;
- развијање код ученика радозналости и отворености за културе других народа и верских заједница, осећаја толеранције и права на различитост;
- поштовање људских и грађанских права и основних слобода;
- поштовање права деце;
- развијање и неговање другарства и пријатељства;
- јачање свести и о значају колектива и о индивидуалној одговорности;
- развијање тимског рада и неговање правих вредности;
- неговање властите критичке мисли ученика, креирање слободне и културне личности ученика, као и развијање способности да разумеју свет око себе;
- подстицање ученика на креативни приступ решавању проблема и сагледавању света око себе;
- стицање свести о значају очувања и неговања објеката природне и културне баштине;
- развијање ставова о превентиви, заштити и унапређењу животне средине;
- развијање националног, европског и светског идентитета;
- развијање толеранције, поштовања и припадности мултиетничком, мултијезичком, мултикултурном свету;
- развијање свести о државној и националној припадности;
- неговање српске традиције и културе;
- подстицање развоја свести о индивидуалној одговорности;
- оспособљавање ученика за самостално стицање знања и умећа;
- оспособљавање ученика да креативно користе своје слободно време;
- оспособљавање за самостално доношење одлука и стварање сопственог система вредности.

Задаци програма културних активности су:

- окупљање ученика и подела задужења;
- организовање посета различитим институцијама;
- обиласци знаменитости града;
- организовање краћих путовања у околини града;
- посета културним и природним добрима Србије;
- посета културним објектима
- конкурисање за пројекте од значаја за развој и даље образовање ученика;
- учествовање на такмичењима, фестивалима и манифестацијама организованим у школи ви ван ње;
- припремање прослава које се одвијају током школске године у школи;
- израда наставног материјала;
- прикупљање помоћи за угрожене;
- одржавање и присуствовање трибинама значајним за образовање и развој ученика;
- организовање књижевних сусрета;

- обиласци објеката различитих вероисповести;
- изучавање кинеског и других страних језика који су изван школског система;
- реализација пројеката од значаја за даље образовање и развој ученика;
- посета и/или боравак у Петници;
- одржавање школског веб сајта;
- одржавање онлајн архиве докумената и фотографија који сведоче о 100 година дугој традицији школе;
- вођење рекламне медијске кампање за упис првака;
- праћење активности канцеларије ЕУ у Србији
- сарадња са школама у дијаспори;
- сарадња са институцијама културе и невладиним организацијама;
- благовремено информисање ученика о планираним и реализованим активностима.

10. ПРОГРАМ СТВАРАЛАЧКИХ И СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

У остваривању образовно васпитног процеса рада Паланачке гимназије значајно место у осмишљавању слободног времена ученика и њиховог креативног и мисаоног ангажовања имају слободне активности. Програм слободних активности заснован је на принципу добровољности, јер се ученици самостално опредељују које ће активности упражњавати. У складу са захтевима постављеним Законом, као и Програмским основама васпитног рада Школе, те сопственим могућностима, Школа планира различите слободне активности које ће својом бројношћу и разноврсношћу задовољити многе потребе и интересовања ученика.

Програм слободних активности је направљен тако да узима у обзир и води рачуна о могућностима и интересовањима ученика, као и о њиховим развојним потребама и потенцијалима. Кроз програм слободних активности ученици ће се оспособити за рад, самостално и критичко истраживање и учење, као и за самостално и одговорно доношење одлука важних како за њих, тако и за заједницу чији су чланови, а са циљем сталног напретка кроз учење и сазревање.

Програм слободних активности обухвата све ученике Школе, од прве до четврте године, како би им се омогућило да кроз различите садржаје задовоље своја интересовања, стекну нова сазнања и добију нешто више од Школе него што је само знање садржаја наставних предмета.

10.1. Културно-уметничке активности

Школска драмска секција , хор, рок-састави, оркестар. Сви заинтересовани ученици и наставници, поред наставника који координирају њиховим радом, учествују у прослави Дана школе, Светосавској академији, Свечаности поводом доделе диплома матурантима и најбољим ученицима и наставницима за постигнуте резултате у настави и ваннаставним активностима и представљају школу на такмичењима и смотрема током школске године.

Посебна пажња биће посвећена припреми за драмске фестивале, конкурсе на којима наши ученици и њихови наставници-ментори учествују у следећим областима: музика, сценска игра, фотографија/филм, ликовно дело, литерарно стваралаштво, округли сто, плес, беседништво, конкурси, пројекти, наука.

Хор

Руководилац: Јована Билановић

План рада хора сачињен је у складу са Школским развојним планом

АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ
аудиција	септембар	Чланови хора,наставник
Организациона проблематика	Током целе године	Чланови хора,наставник
Рад на вокалној техници	Септембар, октобар	Чланови хора,наставник
Дан школе	Септембар, октобар	Чланови хора,наставник
Свети Сава	Децембар, јануар	Чланови хора,наставник
Хуманитарни концерт	Током целе године	Чланови хора,наставник
Остале активности у складу са потребама школског развојног плана	Током целе године	Чланови хора,наставник

10.2. Хуманитарне активности

Хуманитарне активности се остварују у сарадњи са локалном заједницом или по потреби, а састоје се из редовних активности сакупљања помоћи за домове за незбринуту децу и сакупљање помоћи за лечење. У овим активностима живо учествује Ученички парламент. Традиционално се организују акције давања крви и концерти.

Активност	Време реализације	Носиоци активности
Акција давања крви	новембар	Биљана Игњатовић
Хуманитарни концерт	Током целе године	Јована Билановић
Прикупљање,излагање,продаја књига,слика,фотографија у сврху помоћи угроженим ученицима наше школе или суграђанима	Током целе године	Наставници у оквиру рада секција и ученички парламент

10.3. Друштвено користан рад

Циљ друштвено-корисног рада је да васпитава ученике да добровољним радом самостално и у оквиру друштвено-организованих активности, у слободном времену, доприноси стварању и унапређивању услова живота и рада људи у ужој и широј друштвеној заједници. Друштвено-користан рад организоваће се за све ученике. Заједнички део програма за сва одељења обухвата:

- одржавање школског простора: уређење учионице, уређење заједничких просторија и неговање зеленила у згради и ван ње,
- услужне делатности: рад у припремању и издавању школског листа, рад у школској библиотеци,
- хуманитарне и друге активности: добровољно давање крви, акције сакупљања добровољног, новчаног и другог прилога за оболеле или пострадале,
- акције на територији месне заједнице итд.

План реализације друштвено-корисног рада сачиниће одељењска заједница са одељењским старешинама. Овај план одобрава Наставничко веће и координира реализацију.

11. ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА

Циљ каријерног вођења и саветовања у средњој школи је подстицање професионалног развоја ученика и пружање помоћи ученику да формира реалну слику о својим способностима, особинама личности, интересовањима и да у односу на захтеве појединих занимања што успешније планира свој професионални развој.

У складу са постављеним циљем, задаци средње школе су:

1. Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја и њихово подстицање да и сами свесно доприносе свом професионалном развоју;
2. Информисање ученика о свету рада и занимања, систему образовања и њихово оспособљавање за самостално прикупљање информација које се односе на свет рада и образовања;
3. Формирање правилних ставова о раду;
4. Подстицање ученика на испитивачко понашање према себи и свету рада и доношење реалних и зрелих одлука у вези са изборима занимања и правцима стручног оспособљавања.
5. Организовање предавања на тему избор занимања које ће се реализовати у сарадњи са Републичким заводом за тржиште рада – Смедерево

Ови задаци ће се остваривати кроз различите програмске садржаје у оквиру свих видова обавезних и факултативних облика образовно-васпитног рада са ученицима, а посебно у оквиру наставе слободних и друштвених активности, као и заједничким радом и сарадњом са ученичким родитељима.

Програмски задаци и садржаји професионалне оријентације оствариваће се кроз све четири године школовања ученика у Гимназији.

Програм каријерног вођења и саветовања за младе узраста од 15 до 18 година обухватао би информисање, саветовање, вођење и доношење одлука о професији код ученика.

Циљ Програма јесте да помогне младим људима да разумеју и интерпретирају информације о свету рада и бућудој каријери, да могу да разјасне недоумице које имају у погледу професија или послова, да разумеју своје способности и дефинишу своје ставове у погледу понуђених или жељених избора. Каријерно вођење и саветовање треба да пружи подршку младима да боље разумеју себе и своје потребе, да превазиђу могуће баријере у погледу учења и напредовања у будућим професијама.

Програм каријерног вођења и саветовања намењен младим талентима и младима из осетљивих друштвених група треба да у оквиру основних стандарда уважи специфичности које важе за ове групације младих.

Стандарди програма каријерног вођења и саветовања за ученике узраста од 15 до 18 година односе се на:

1. Лични развој појединца:

- разумевање сопственог развоја, постигнућа и способности у односу на потенцијалне образовне и професионалне изборе и могућности;
- успостављање и анализирање личних циљева и планова у области каријере и
- разумевање образовних и професионалних избора и доношење одлука у складу са тим.

2. Истраживања могућности за учење и запошљавање:

- идентификовање, избор и коришћење бројних информација о професијама, каријери, даљем учењу и образовању и објективно разликовање и формирање сопственог става о томе.

3. Планирање и управљање властитом каријером:

- оспособљавање за коришћење адекватних техника за доношење одлука о даљем учењу и професионалној каријери;
- разумевање и оспособљавање за процедуре пријављивања, конкурисања како за свет рада тако и за даље образовање;
- разумевање захтева послодаваца у погледу знања, вештина и способности запослен

Планиране су следеће активности за школску 2023/2024.годину :

Активност	Време реализације	Носиоци активности	Начин реализације
Формирање тима	август	директор	Доношење одлуке
Анализа извештаја за претходну годину	август	директор, чланови тима	састанак тима
Израда плана и програма рада Тима на бази Стандарда КВИС	август	Чланови тима	У складу са стандардима КВИС, Извештајем тима и потребама корисника
Информисање ученика првог разреда о карактеристикама смера	септембар и октобар	професори и одељенске старешине, чланови тима	Приликом пријема ученика у 1.разред, на часовима о.с. и на уводним часовима
У оквиру формирања правилних ставова према раду - разговор одељењског старешине са ученицима о планирању рада, учења и слободног времена	Прво полугодиште	Одељењски старешина	
Прикупљање података од родитеља о развоју ученика - посебно оних обдарених Прикупљање података о ученицима путем анкета, индивидуалних и групних разговора са ученицима-препознавање конкретних потреба	Током целе године	Одељењски старешина, педагог, психолог	Тестови, разговори, анализа

ученика у домену каријерног вођења Тестирање ученика тестовима професионалне оријентације, тестовима личности и способности			
Упознавање са садржајем матурског испита у циљу постизања веће мотивације за рад, стицање знања и постизање што бољег успеха (Исто за родитеље)	Прво полугодиште	професори и одељенске старешине, чланови тима	
Давање основних информација о начину и критеријумима уписа на факултете, проходности, прве информације о најкарактеристичнијим занимањима која се могу студирати после гимназијског образовања (инжењер, лекар, професор, правник...)	Током целе године	професори и одељенске старешине, чланови тима	Радионице, оглашавање у Гугл учионици, предавања и саветовања бивших ученика наше школе а садашњих студената факултета
Индивидуални рад са ученицима код којих је изражен професионални проблем	током школске године	Школски психолог Школски педагог	Психолошко саветовање
Помоћ ученицима у процени својих способности и потенцијала, мотивације и личности	током године	Школски психолог	Психолошко тестирање, саветовање и информисање – индивидуални рад
Предавање за све ученике “Модерно схватање каријере“ Прикупљање података о карактеристикама личности (из основне школе, социограм, СОС, скале процене и сл.)	Током године	<i>Наставник изборног програма (Милош Мирчевски) од старешина у сарадњи са психологом и педагогом и пред. наставник</i>	Предавање, радионица
Саветодавни рад са родитељима ученика са професионалним проблемом по потреби	током године	Школски психолог Школски педагог	Психолошко саветовање - индивидуално
Ажурирање блога или линка на сајту школе о каријерном вођењу	децембар	чланови Тима	Након реализације активности и са циљем пружања информација и одржавања контакта са ученицима школе
Детаљна анкета о коначном опредељивању за упис на факултет	март	Пп служба, одељењске старешине	анкете
Вођење евиденције о кретању ученика, упису факултета након завршетка школе	Јул, август, октобар	одељенске старешине завршних разреда – по налогу директорке школе	Контактирањем ученика и објављивањем информација на огласној табли школе

Учешће на сајмовима и манифестацијама за каријерно вођење	током године	директор, чланови тима за каријерно вођење	У време организовања и по позиву
Презентација – упознавање ученика завршних разреда са појмом каријерног вођења и саветовања	током године	чланови Тима, одељенске старешине, наставник грађанског васпитања	Кроз радионичарски рад, дискусију
Литерарни радови везани за планирање каријере, будуће радно место или занимање за ученике 2. разреда	током године	Наставници српског језика и Енглеског језика, Грађанског васпитања	Кроз реализацију редовне наставе
Цртежи на тему Моје будуће занимање и креативни ученици	Током године	Наставница ликовног, обдарени ученици	Кроз реализацију редовне наставе
Истраживање о професионалној опредељености по завршетку средње школе	током године	чланови Тима за каријерно вођење	Школски психолог педагог – анкетирање ученика завршних разреда
Презентације факултета и високих струковних школа, дељење промотивних материјала	Током године	Представници факултета, наставници, одељењске старешине	Дељење флајера, лепљење плаката, презентација факултета личним доласком у школу студената, декана, PR а високошколских установа
Час одељењског старешине на коме ће родитељи ученика одржати предавање о свом занимању	По 1 час у полугодишту	одељенске старешине, тим за сарадњу са родитељима, родитљ	Представљање занимања из личног професионалног искуства
Информисање ученика основних школа о образовним профилима и о школи уопште приликом посете школи (Дани отворених врата, дан језика, дан науке...)	Прво и друго полугодиште	чланови Тима за каријерно вођење, чланови Тима за маркетинг	ППТ презентација, представљање образовних профила у ресторану школе, излагање бивших ученика, директорке, представљање школе у медијима и обиласци основних школа из окружења
Успостављање сарадње са националном службом за запошљавање ради информисања ученика о тренутим кадровским потребама на тржишту рада	мај	Директор, школски психолог, представник Националне службе запошљавања	Презентовање тренутне ситуације у локалној заједници на основу релевантних информација
Радионице из приручника „Каријерно вођење и саветовање“, Издавач: Фондација Темпус и БОШ у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, 2020., Београд Каријерно вођење и саветовање-Приручник за наставнике 2020 euroguidance	континуирано	Чланови тима	1 месечно по 2 члана тима у једном разреду

приручник активности квис.пдф			
Уређивање огласне табле за Каријерно вођење	У октобру месецу	Чланови тима	Каријерни инфокутак
Уређење Гугл-учионице-каријерно вођење	Током целе године	Координатор Тима	Каријерни инфокутак
Посета бивших ученика наше школе а садашњих успешних студената у циљу презентације својих факултета, уписа, студентског живота, укључивања у разне организа	Током целе године	Тим за развојно планирање, координатор Тима, пп служба	

12. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Школске 2023/24 у оквиру пројекта “обогаћеног једносменског рада”, одржаваће се низ активности везаних за екологију кроз секцију “Carbon footprint-legacy for future generations“ и „Природу сачувај, рециклирај и друштво креирај“
Планом рада су предвиђене разноврсне активности у циљу очувања животне средине и здравог начина живота

Обзиром да се ради о једној веома озбиљној теми, односно програму потребно је тако и приступити. Надамо се да ћемо овим путем успети да дамо свој допринос у заштити животне средине, што је и обавеза сваког човека као појединца, а нарочито школе као најважнијег субјекта у процесу стицања знања, васпитања, укључивања у процес развијања вештина, ставова и вредности које ученике оспособљавају да успешно задовољавају сопствене потребе и интересе, развијају своју личност и потенцијале, поштују друге особе и њихов идентитет, као и да развијају свест о толеранцији и прихватању различитости. Овај програм подразумева и развој друштвене свести као и активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу свих његових чинилаца. На тај начин ученици постају активни чланови друштва, његовог економског и културног развоја.

Школа је основни фактор васпитања и еко образовања. Са утврђеним програмским садржајима и облицима школа пружа највеће могућности у изграђивању свести ученика. Она пружа значајне могућности за стицање одређених знања, али и за изграђивање одређених навика, за развој еколошке свести развијањем љубави и одговорног односа према породици.

У основи, наш образовни систем подразумева континуирани васпитно образовни процес, који се спроводи регулатно у установама намењених за ту врсту делатности. Иако васпитање и образовање младих за заштиту животне средине има своје полазиште у породичном васпитању, школа у том циљу постаје незаменљива. Савремена еколошка ситуација је показала да фонд знања из екологије није на потребном нивоу те су и обавезни програми са еколошким садржајима све важнији и са развијањем еколошке свести и одговорности почиње се од најранијег детињства, прво у породици па кроз све нивое школовања (вртић, предшколски и школски програм).

Иако знања из екологије и заштите животне средине, одрживог развоја нису на високом нивоу јако су важни њихови васпитни потенцијали.

Да би програм био садржајнији и успешнији почећемо са самим појмом екологије као науке.

Иако историја одрживог развоја и бриге око заштите околине сеже далеко у историју од појаве значајније пољопривреде и ратарства код старих цивилизацијанасталих у Месопотамији, Египту, Сумеру, те у Јужној и средњој Америци, можда најупечатљивије и најснажније гледано управо кроз историјску призму, појам одрживог развоја и заштите околине треба везати за догађања и појаве које је донела индустријска револуција у току своје дуге историје, која траје више од три милијарде година, живот се развио у јако великом броју различитих облика. Током свог живота сваки организам у простору у коме живи непрестано ступа у различите врсте односа с другим организмима. Да би могао да опстане, сваки организам мора да буде прилагођен условима средине коју насељава.

Наука која се бави проучавањем природе – простора у којем се одвија живот, затим односа који у природи постоје између живих бића и спољашње средине, као и начина на који су се жива бића прилагодила различитим условима спољашње средине назива се екологија.

Назив екологија потиче од грчких речи оикос, што значи дом, станиште и логос, што значи наука. Екологија је изузетно сложена наука. Данас екологија представља једну од најзначајнијих природних наука. Она долази у центар свега што је човек својим негативним деловањем нарушио и загадио простор у коме се одвија живот. У многим деловима света угрожен је опстанак многих биљака и животиња као и самог човека.

Од степена основних еколошких сазнања зависи и ефикасност заштите животне средине, па самим тим и будућност савремене цивилизације и квалитет живота генерација које долазе. Људи су сада више него икада забринуте за свој опстанак. Због тога је последњих година све више програма и акција у циљу заштите, обнове и унапређења животне средине. Поштовање еколошких законитости и примена основних знања из екологије, досадашњих искустава у заштити животне средине дају, ипак, велику наду будућим генерацијама. Једино питање које се поставља је да ли ће то бити употребљено за добробит свих живих бића.

12.1 Циљеви еколошког програма

- Упознавање ученика, наставника и осталих запослених са еколошким проблемима, изучавање проблема животне средине (града, непосредне околине школе, ванградским зонама)
- Изградња еколошки одговорне личности
- Упознавање са основним појмовима (појам деградације животне средине, појам поремећености природне равнотеже и др.)

- Стицање знања о негативном дејству загађеног ваздуха, земљишта, воде, хране, о начину спречавања и заштити од свих негативних утицаја
- Стицање знања о важности и начину бриге за околину
- Усвајање навика и вештина које доприносе очувању и заштити животне средине
- Развијање позитивног става о природи и уверења о потреби очувања природе
- Развијање правилног односа према здравом начину живота, исхране, формирање здравих навика и стилова живота
- Стицање знања, ставова и уверења о природном и урбаном животу, правилан однос према биљкама, животињам, вредностима
- Развијање свести о потреби и могућностима личног ангажовања у заштити животне средине
- Усвајање и принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину
- Развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређења животне средине, одговорног и рационалног коришћења и одлагања различитих супстанци у свакодневном животу
- Очување географске средине у којој егзистира човек
- Развијање љубави према природи и осећање дужности да чувају и заштите природу
- Разумевање и схватања процеса рециклаже у свакодневном животу
- Важности очувања биодиверзитета
- Задовољење егзистенцијалне људске потребе, а међу њима и осигурање здравог начина живота, што има и друштвени и хуманистички смисао
- **ФОРМИРАЊЕ ЕКОЛОШКОГ НАЧИНА МИШЉЕЊА**

ЗАДАЦИ:

- омогућити ученицима, запосленима и свим заинтересованим сарадницима стицање знања и искуства о окружењу
- изграђивање позитивних ставова и понашања према околини
- упућивање ученика у начин на који начин они сами могу допринети заштити властитог здравља, заштите и очувања животне средине
- Изградња правилног начина исхране и физичке активности (изградња терена у складу са потребама правилног физичког развоја и у складу са очувањем и унапређењем животног простора као подстицајне средине за стицање позитивних ставова према здравом начину живота)
- Формирање здраве, подстицајне средине школског простора и околине
- Омогућити коришћење обновљивих извора енергије
- Рециклирање и разврставање рециклажног отпада како у школи тако и у породици
- Озелењавање школског простора (садња дрвећа, цвећа, лековитог биља ...)
- Извођење теренске наставе
- Упознавањем са биљним и животињским врстама из ближе (градске) и даље околине
- упознавање извора и стена

- упознавање са биљкама и животињама као индикаторима здравог земљишта, воде, ваздуха
- Упознавање са главним загађивачима животне средине
- Континуирана едукација ученика и наставника
- Сарадња свих актера образовања и васпитања
- Већа присутност у електронским издањима
- Сарадња са Бачким парламентом
- Сарадња са организацијама и канцеларијама за заштиту и унапређење животне средине и одрживог развоја
- Учествовање у акцијама које су усмерене ка очувању животне средине, упознавању биљака и животиња а посебно са канцеларијом за младе која често реализује пројекте из ове области
- Сарадња са локалном заједницом, Канцеларијом за младе
- Сарадња са организацијама које се баве прикупљањем и одвожењем рециклажног материјала
- Укључивање у рад домаћих и иностраних организација које се баве заштитом животне средине и одрживог развоја

Напомена: Одређени садржаји еколошког програма се већ остварују кроз наставне и ваннаставне активности (кроз градива биологије, хемије, географије, физике, еколошке секције, кроз заједничке теме и активности природних и друштвених наука).

12.2. Програм заштите животне средине

Циљ:

Програм заштите животне средине обухвата активности усмерене на јачање и развој свести о значају здраве животне средине, развој еколошке свести, одрживог развоја и очувању и унапређењу природних ресурса, које обухвата и упознавање са коришћењем и рационалном употребом тих ресурса у области енергетике.

Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине - локалним еколошким акцијама, заједничким активностима школе, родитеља, односно старатеља и јединице локалне самоуправе у анализи стања животне средине и акција за заштиту животне средине у складу са законом.

Активност	Носиоци активности	Временска динамика и начин праћења
Уређење учионица	Ученици, наставници, родитељи	Током целе школске године
Прикупљање секундарних сировина у оквиру пројекта Обогаћен једносменски рад	Ученици у оквиру секције и наставници, чланови локалне заједнице	Током трајања пројекта Изложба радова који ће настати радом секције и њихова поставка у учионицама (сатови од дрвета и други предмети)

Уређење школског дворишта	Ученици, наставници, домар, помоћно особље, локална служба	Током целе године и једна заједничка акција Наставници физичког и здравственог васпитања ће пратити изглед и чистоћу дворишта школе
Обележавање светског дана чистих планина-у оквиру излета који може да се организује у настави географије, историје, физичког и здравственог васпитања уколико се укаже прилика и интересовање ученика	Ученици, наставници, помоћно особље	26. септембар Сајт школе, инстаграм и фејсбук
Светски дан климатских промена Светски дан заштите ваздуха	Ученици и наставници, родитељи	03. новембар Сајт школе, инстаграм и фејсбук
Дан планете земље	Ученици и наставници	22. април Сајт школе, инстаграм и фејсбук
Учествовање у локалним еколошким акцијама уколико се укаже прилика	Ученици и наставници	Током школске године Сајт школе, инстаграм и фејсбук
Сакупљање пластичних чепова	Ученички парламент	Током школске године

13. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА и програм превенције других облика ризичног понашања

Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања

1. Владимир Цветковић, координатор
2. Данијела Николић, педагог
3. Јелена Туфегцић, психолог
4. Радмила Радисављевић, наставник географије
5. Александар Богићевић, наставник рачунарства и информатике
6. Жарко Карацић, наставник рачунарства и информатике
7. Виолета Станковић, наставник енглеског језика
8. Олгица Лазић, наставник српског језика и књижевности
9. Срна Стаменковић, представник ученичког парламента
10. Горан Пантић, представник Савета родитеља

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Превентивним активностима се:

- ствара и негује клима сарадње и толеранције, уважавања и међусобног прихватања; подиже ниво свести и осетљивости свих актера школског живота (наставника, родитеља, ученика, ваннаставног особља) у циљу бољег препознавања свих облика насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације;
- истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за конструктивно реаговање на насиље и дискриминацију на принципима једнаких могућности које се остварују на свим нивоима и облицима рада у школи
- дефинишу се процедуре за заштиту ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације;
- планирање, осмишљавање и спровођење превентивних активности, начини информисања о садржајима, мерама и активностима за спречавање и заштиту од насиља, дискриминације и дискриминаторног понашања; успостављање интерне и екстерне заштитне мреже;
- праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и облика дискриминације превентивни и саветодавно-едукативни рад у оквиру школе у доношењу као и у спровођењу програма превенције, укључујући све интересне групе у школи. Оствариваће се и васпитни и појачан васпитни рад у складу са потребама у школи.

По протоколу превентивне мере установа креира на основу увида и података о:

- Учесталости инцидентних ситуација и броја пријава насиља
- Заступљености различитих врста насиља
- Броју повреда
- Сигурности објекта и дворишта
- Процени реализованих обука за запослене и потребе даљег усавршавања
- Броју и ефектима реализованих акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ
- Степену и квалитету укључености родитеља у живот и рад установе и друго.

Под покривитељством Владе Републике Србије и кабинета председнице Владе, марта 2021. године, почела је са радом Национална платформа „Чувам те“, као прва национална платформа за превенцију и заштиту од насиља у школама у Републици Србији. Платформа је успостављена са циљем координације и јачања интерсекторске сарадње надлежних институција у превенцији и сузбијању насиља, посебно вршњачког насиља. Истовремено, платформа је и алат који институцијама и грађанима помаже у борби против насиља које се дешава и према запосленима у установама образовања и васпитања.

Национална платформа „Чувам те“ садржи сегменте који се односе на информисање и едукацију.

У оквиру сегмента информисања налазе се информације о облицима насиља, препознавању и поступању у случајевима насиља, злостављања и занемаривања у складу са званичним процедурама надлежних ресора.

Циљ	Задачи	Носиоци	Временска динамика
Упознавање са правном регулативом, општим и посебним протоколом	Информисање свих запослених	секретар, директор	септембар 2023.
Примена различитих метода, облика рада и активности за обезбеђивање подстицајне и безбедне средине	Разноврсне методе и облици рада на наставним и ваннаставним активностима које подстичу сарадњу, солидарност, толеранцију, поштовање различитости	Сви запослени	Током целе године
Усклађивање постојећих подзаконских аката установе	*Правилник о понашању ученика и запослених *Правилник о безбедности *Правилник о материјално – техничкој одговорности Правилник о васпитно-дисциплинској одговорности ученика	секретар, директор, пп служба секретар, директор, пп служба секретар, директор, пп служба	прво полугодиште 2023/24.
Дефинисање улога и одговорности у примени процедура и поступака	* чланови тима * дежурних наставника * предметних наставника * одељењских старешина * осталих запослених у школи	ТИМ	септембар, октобар 2023.
Развијање и неговање богатства различитости и културе понашања у оквиру васпитно-образовних активности	*теме у оквиру ЧОС-а *теме у настави Г.В. *план рада Ученичког парламента * трибине за ученике	ПП задужени наставник задужени наставник ПП	децембар 2023.
Упознавање ученика са платформом «Чувам те» Упућивање ученика на едукативни материјал и на семинаре које могу да похађају.	*теме у оквиру ЧОС-а *теме у настави Г.В. *план рада Ученичког парламента * трибине за ученике	ПП задужени наставник задужени наставник ПП	На почетку школске године на часовима одељењског старешине
Одељењске старешине да упуте родитеље на првом родитељском састанку на платформу «Чувам те»	теме у оквиру ЧОС-а *теме у настави Г.В. *план рада Ученичког парламента * трибине за ученике	ПП задужени наставник задужени наставник ПП	На првом родитељском састанку
Организовање разговора, трибина, представа, изложби заштити ученика од насиља	*теме које ће се обрађивати на трибинама *разговори на часу *пано-презентација Г.В.	организатори трибина *одељењске старешине *наставници Г.В.	друго полугодиште 2023/24.

Дефинисање правила понашања и последица кршења правила	*операционализација понашања – израда новог Кућног реда *операционализација предвиђених казни за кршење правила	ТИМ	друго полугодиште. 2022/3.
Развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацијама насиља	*едукација за ТИМ *едукација осталих запослених	ТИМ, Координатор тима да организује обуку запосленима о процедурама поступања у ситуацији насиља и различитим врстама насиља	На почетку школске године у току школске године
Умрежавање свих кључних носиоца превенције насиља	*сарадња школе, родитеља, центра за социјални рад, полицијске станице ради превенције и интервенције у случајевима насиља	ТИМ, одељењске старешине, директор	у току школске године
Превентивне активности путем креирања и реализовања акција	*организовање тематских ликовних изложби у школи *зидне новине *информисање родитеља на родитељским састанцима о нивоима насиља и усмеравање на ТИМ Оглашавање Тима на видном месту у школи Семинари за наставнике са овом тематиком	ТИМ, наставник ликовне културе, ученички парламент, педагог, психолог, одељењске старешине	у току школске године
Одржавање спортско-рекреативних активности; ангажовање ученика у културно друштвеним активностима и манифестацијама, хуманитарним акцијама; укључивање у друштвене, спортске, културне и хуманитарне манифестације на нивоу локалне заједнице и шире	Испуњавање плана рада тимова који у својим програмима негују дух толеранције, поштовања различитости у циљу развоја позитивних друштвених вредности	Стручно веће наставника физичког васпитања Комисија за културну и јавну делатност Руководиоци ученичких организација, руководиоци секција и додатне наставе и директор	У току школске године
Стручно усавршавање запослених ради унапређивања компетенција за	Редовно праћење семинара, вебинара, конгреса чији садржај		У току школске године

<p>превентивни рад и реаговање у случају насиља</p> <p>Реализација активности Вршњачког тима за ненасилно решавање конфликта - вршњачких медијатора</p> <p>Избор садржаја и начина рада ради стицања квалитетних знања и вештина и формирање вредносних ставова за узајамно разумевање, уважавање различитости, конструктивно превазилажење сукоба</p> <p>Уважавање и поштовање личности других; поштовање правила установе и свих аката којима се уређују права, обавезе и одговорности ученика и свих запослених у школи; манифестовање понашања које не доприноси и не изазива насиље и дискриминацију</p>	<p>развија поменуте компетенције</p> <p>Мотивисати запослене да похађају семинаре</p> <p>Формирати тим Обучити тим за реализацију поменутих активности</p> <p>Личним примером подржавати поменуте активности</p>	<p>Тим, стручни сарадници, стручњаци различитих области</p> <p>Ученици вршњачки медијатори педагог, психолог</p> <p>ОС, предметни наставници, стручни сарадници, директор</p> <p>Запослени у школи, ученици, родитељи, органи управљања и ученички парламент</p>	<p>Током школске године</p> <p>Током школске године</p> <p>Током школске године</p>
---	--	--	---

Школа је опремљена системом видео надзора којим су покривени ходници школе и део школског дворишта.

14. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА КАО И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

	Задаци у области превенције	Време реализације	Носиоци	Начин праћења
1.	Израђен и усвајен програм рада	септембар	Тим за заштиту од ДНЗЗ Стручни актив за развој школског програма Школски одбор	Израђен план Записник са састанка ШО Записник са састанака Тима и актива
2.	Присуствовањесастанцима које организује Центарзасоцијалнирад и Домздравља са темом безбедности ученика	Током целе године	Представник тима Директор	Извештај са састанка Позив на састанак
3	Упознавање родитеља са основним појмовима и облицима дискриминаторног понашања-Платформа „Чувам те“	септембар	Одељењск старешине	Записници са родитељских састанака
4	Упознавање чланова тима са начином поступања у случају насиља и дискриминаторног понашања	октобар	Секретар Координатор тима ученици	Извештај са састанка
5	Пано у холу школе-законске одредбе различитих форми насиља и дискриминације	новембар	Ученици ПП-служба	Израђен пано
6	Предавањезаученике, чланове Ђачког Парламента о појмовима везанимадискриминацију.- вршњачка едукација	децембар	Вршњачки едукатору	Записник Ученичком парламента Извештај о спроведеном предавању
7	Анкета о безбедности у контексту дискриминације-анкета за ученике	фебруар	Вршњачки едукатор	Записник Тима за заштиту Фотографије са предавања Списак присутних Евалуациони лист
8	Анкета о безбедности у контексту дискриминације-анкета за родитеље	март	Вршњачки едукатори координатор	Записник Тима за заштиту Фотографије са предавања Списак ученика Записник са седнице Ђ.П.
7.	Израда паноа са правилима бонтона	април	Вршњаки едукатори	Израђен и окачен пано у холу школе
8.	Сумирање безбедносне ситуације у школи	Мај/јун	Тим за превенцију дискриминаторног понашања	Записник Тима Записник са наставничког већа

15. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА

Физичко васпитање представља кључну компоненту квалитетног образовања и саставни део доживотног учења. Запостављање физичког васпитања умањује квалитет образовања, са негативним последицама по јавно здравље и здравствени буџет у будућности.

Школски спорт промовише пре свега активно учествовање ученика, јер је то и основни разлог због којег се ученици опредељују за спортску секцију у школи (желе да вежбају, играју, буду активни). Зато мора бити што мање селекције. Школски спорт је неопходно прилагодити развојним потребама ученика, њиховим интересовањима и могућностима, јер је најважније да се у школи што више деце укључи у спорт.

Упоређивањем са постојећим решењима у Европској унији показује да школски ситем у Србији, не заостаје за актуелном праксом у Европи (21.12.2013 оснивање Савеза за школски спорт Југоисточне Европе: Турска, Бугарска, Македонија, Србија и Хрватска). Зато се све ћешће јављају потребе да се као облик реализације наставе уведе форма спортског тренинга, који би опет за проблем имао балансирање између хронолошког узраста и моторичке зрелости ученика, али и педагошких принципа у приступу детету који због саме природе спорта понекад одударају од савремених спортских тенденција.

Време у коме живимо мери се новим вредностима, новим технологијама и културама. Формално и организовано бављење традиционалним спортовима потискују неформални видови бављења спортом, типични за урбани миље и „друштво узбуђења“. Ролери, скејт, банци скокови, слободно пењање, рафтинг, сноу бординг и сл активности постају нови простори за „освајање слободе“. За многе ученике постојећи курикулум не обезбеђује искуства која би била значајна на личном и социјалном плану. Оваква безрадосна искуства стечена кроз невољно учешће у такмичарском, спортски орјентисаном физичком васпитању, само представљаји хлађење и служе да повећају стопу одступања међу ученицима у часовним и ванчасовним спортским активностима.

Визија- Мисија и циљеви школског спорта

Европска комисија у сектору школског спорта, од септембра 1998. Идентификује спорт као функцију пет области:

- 1. едукација**
- 2. здравство**
- 3. социјални сектор**
- 4. култура**
- 5. рекреација**

Визија- Модерна и функционално углађена инфраструктура спортских објеката је један од кључних предуслова за успех на пољу базичне спортске активности шире популације, посебно школске.

Мисија- Достизање оптималног стандарда, усклађеног према стандардима ЕУ за спровођење програма спортских активности ученика, кроз све спортске и пословне процесе и обезбеђење услова за развој спорта и здравља омладине.

Циљеви-

- Ређавање питања развоја психофизички здраве омладине;
- Безбедно спровођење спортских активности према њиховим потребама;
- Обезбеђење услова инфраструктуре за развој спорта кроз све процесе спортске функције.

Главне програмске активности

- спорт
- рекреација
- спортско забавне манифестације
- екологија
- едукација

Учесници и корисници програмских активности

Програм активности намењен је учениција Паланачке гимназије и њиховим пријатељима из других паланачких основних и средњих школа, професорима и родитељима. Активности ће се реализовати у природи, на отвореним и затвореним спортским теренима. На почетку сваке школске године спровешће се анкета међу ученицима ради увида у њихова интересовања за понуђене спортско рекреативне програме.

Програм активности

Спорт:

- Фудбал
- Кошарка
- Одбојка
- Стони тенис
- Атлетика
- Орјентиринг

Рекреација:

- Аеробик
- Фитнес
- Боди билдинг
- Фолклор

Спортске забавне манифестације:

- Дани изазова
- Турнири

Екологија:

- Уређење околине
- Дан светске баштине
- Дан борбе против пушења

Предавања:

- из обласи спортске културе и васпитања
- здравог живота
- екологије

Посета:

- Спортским догађајима
- Сајмовима спорта и екологије.

Септембар

- До половине месеца обавити све састанке и контакте везане за реализацију планираног програма (договор са представницима клубова)
- Састанак тима за спортске активности
- Набавка неопходних спортских реквизита и организовање ученика који ће пратити и прикупљати информације за израду сајта о спортским активностима за ту школску годину.

Октобар

- Здравствена трибина (спортска култура и васпитање)
- Укључивање у програм поводом светског дана пешачења
- Турнири између одељења у мушкој и женској конкуренцији

Новембар

- Здравствена трибина (штетност дувана, алкохолних и стимулативних средстава у спорту, прва помоћ)
- Могуће гостовање неког од познатих спортиста или спортских радника (може и преко видео линка), гостовање представника неког локалног клуба.

Децембар

- Посета сајму спорта и туризма- Експозима

- Новогодишњи дан изазова

Јануар

- Светосавски турнир

- Трибина о спортовима (ретким, мање заступљеним, традиционалним, модерним)

Фебруар

- Спортска трибина- кодекс понашања на спортским манифестацијама

- Дан фолклора

Март

- Једнодневни излет на планину, или излет уз представљање неког модерног спорта (слободно пењање, вожња ролера, скејта и сл)

- Трибина- екологија Земља зелена планета

Април

- Пролећни турнир у малом фудбалу *гимназија*

- Излет - пешачење

Мај

- Дан спортско забавног изазова

- Међународни дан непушача

- Међународни дан екологије

- Атлетски митинг

Јун

- Анкета о предлозима ученика за следећу годину (спорт, рекреација, забава)

- Представљање сајта о спортским активностима и учешће у емисијама локалне телевизије ради боље медијске пропраћености.

Садржаји програма

КОШАРКА

– Техника кошарке, шутирање на кош из места и кретања са једном или обема рукама са разних одстојања од коша. Постава и кретање играча у нападу и одбрани. Одбрана „зоном“ или „човек на човека“.Напад против свих одбрана. Контранапад у разним варијантама и принцип блока.

– Правила игре и суђење.

– Организовати сваке школске године разредно школско такмичење и учешће на међушколским такмичења.

ОДБОЈКА

– Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским садржајем за гимназију.

– Техника одбојке. Игра са повученим и истуреним центром. Смечирање и његова блокада. Уигравање кроз тренажни процес.

– Правила игре и суђење.

– Сваке школске године организовати оделењска, разредна и међусколска такмичења у оквиру локалне сарадње.

ФУДБАЛ

– Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским садржајем за гимназију. Покривање и откривање играча, одузимање лопте и ометање противника. Општи принципи поставке играча у нападу и одбрани. Разне варијанте напада и одбране. Уигравање кроз тренажни процес.

– Правила малог фудбала.

– Сваке школске године организовати разна оделењска, школска и међушколска такмичења.

РУКОМЕТ

– Увежбавати основне техничка елементе који су предвиђени програмским садржајем за гимназију. Покривање и откривање играча, одузимање лопте, ометање противника. Принципи поставке играча у нападу и одбрани. Напад са једним и два играча и напад против „зонска“ одбране. Правила игре и суђење.

– Сваке школске године организовати оделењска, разредна, школска и међушколска такмичења.

АТЛЕТИКА

– У свим атлетским дисциплинама радити на усавршавању технике и развијању водећих моторичких способности за дату дисциплину.

– Сваке школске године организовати јесењи крос трчање на 1000 метара дечаца и 800 метара девојчице.-

ОРЈЕНТИРИНГ

– увежбавање сналажења у простору помоћу компаса, усавршававање моторичких способности и техника сналажења.

16. ПРОГРАМ РАЗВОЈА САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

16.1. Циљеви програма сарадње са локалном заједницом

- развијање контаката и сарадње са ученицима из других школа у локалној средини и упознавање са условима њиховог школовања
- развијање интелектуалних потенцијала ученика и наставника који су неопходни за разумевање локалне средине у којој живе

- развијање свести о значају међушколских веза и утицаја ширег друштва, те укључивање у међулокалне интеграциске процесе
- развијање свести о локалном идентитету и прихватању свих осталих културних, етничких, верских, родних и других идентитета и чинилаца нашег друштва и локалне заједнице као једне целине којој и сами ученици припадају
- развити свест о значају суживота свих чланова локалне заједнице и ширег друштва утемељене на принципима људских права и слобода
- поштовање и уважавање различитости ,осталих људских и мањинских права,права детета
- развијати код ученика радозналост и отвореност за културе других народа, верских заједница, специфичних субкултура у локалној средини,развијати код ученика осећај толеранције ,емпатије и право на различитост
- оспособљавање ученика да креативно проводе своје слободно време
- развијање и неговање другарства и пријатељства
- стицање свести о значају очувања и неговања објеката културне и природне баштине
- неговање критичке мисли ученика; развијање слободне личности ученика, као и развијање способности за размевање локалне заједнице и света у коме живи
- развијање спремности за тимски рад и неговање хуманистичких вредности (једнакости, солидарности, заједништва, антифашизма и тд.)
- јачање свести о значају колективне и индивидуалне одговорности у контексту локалне средине
- подстицање ученика на креативан приступ решавању проблема у локалној заједници

16.2. Задаци и планиране активности програма сарадње у локалној заједници

- организовање посета различитим институцијама и установама на територији Смедеревске Паланке
- организовање посета локалној самоуправи (посета општини)
- посета културним објектима и музејима
- конкурисање за пројекте од значаја за школу и локалну заједницу и саме ученике који су њени чланови

Активности	Време реализације	Носиоци реализације
Укључивање представника локалне самоуправе у рад школе у области развојног планирања	током школске године	директор школе

Повезивање са представницима локалне самоуправе које су задужене за пројекте у области образовања	октобар- новембар	директор школе
Повезивање ученичког парламента са представницима локалне самоуправе и са невладином организацијом „Фемина“, у циљу реализације и представљања „СОС“ програма	октобар- новембар	председник ученичког парламента и координатор
Повезивање школе са Канцеларијом за младе(приликом реализације пројеката,организовања акција)	Током целе године	ученички парламент
Гостовање представника Канцеларије за младе на сасатанцима ученичког парламента	током школскегодине	ученички парламент
Укључивање ученика школе у активности које организује Канцеларија за младе (Дан борбе против СИДЕ, Дан толеранције, дечја недеља,...)	током школскегодине	Канцеларија за младе, ученички парламент
Промоција пројекта "Каријерно вођење" у просторијама школе (пројекат реализује Канцеларија за младе) Реализација пројекта „На кафи са...“који организује Канц. за младе а у који су укључени наши ученици.	Током првог полугодишта	Канцеларија за младе, ученички парламент

- прикупљање материјалне и пружање других врста помоћи за угрожена лица на територији Паланке
- одржавање и присуствовање трибинама значајних за образовање и развој ученика
- организовање међушколских спортских активности, утакмица
- организовање књижевних, литерарних, ликовних сусрета

- обилазак невладиних организација значајних за промоцију и заштиту људских и мањинских права („Фемина“, ЈАЗАС...)
- обиласци објеката
- реализација пројеката значајних за даље образовање ученика
- електронско умрежавање са другим значајним институцијама и школама у локалној средини
- вођење рекламне медијске кампање у локалној средини
- праћење активности и укључивање у исту-“ Канцеларију за младе”
- посета општинском Омбудсману (заштитник права грађана)
- сарадња са другим школама на територији општине Паланка
- благовремено информисање ученика о планираним и разноврсним активностима

Циљ сарадње са локалном самоуправом је повезивање школе са свим ресурсима средине, као и боље функционисање школе услед добијања и опремања школе потербним средствима за рад

ДАН НАУКЕ

ПЛАН РАДА

У оквиру дана науке у Паланачкој гимназији у Смедеревској Паланци одржаће се:

1. Квиз – Наука за све – учествују ученици од петог до осмог разреда,
2. Радионица – Математички оригами генијалци – учествују ученици од првог до четвртог разреда.

Манифестацију реализују наставници Паланачке гимназије у сарадњи са Математичким институтом САНУ из Београда.

1. Квиз „Наука за све“ – Ученици ће пред публиком решавати занимљиве задатаке из математике, физике и хемије. У квизу учествују четири екипе, које предлажу школе учеснице (ученици од 5. до 8. разреда), екипа се састоји од 4 ученика. Квиз се састоји од следећих игрица:
  - Брзе питалице – За сваку питалицу време за одговор је максимално 30 секунди екипе одговарају редом (који утврђујемо бацањем коцке, највећи број одговара први итд) док се не добије тачан одговор. Уколико се не добије тачан одговор водитељи квиза саопштавају одговор. Сваки тачан одговор доноси екипи 1 поен.
  - Главолетка – ученици решавају занимљиве задатке који вреде 2 и 3 поена.
  - Загонетна личност – екипе записују на таблици одговор и подижу руку на таблици се са друге стране уписује се редни број јављања, одслуша се до краја и бодују сви, прва екипа ако је тачно одговорила 10, остале у случају тачног одговора редом по 8,6,4 поена.
  - Спојнице – сваки појам 1 поен, све тачно још 2 поена, учествује и публика.
  - Асоцијације – ученици учествују у познатој игри асоцијације, сваки тим отвара поље и затим проналази одговор за колону или целу асоцијацију. Ако отворе поље и одмах дају тачан поен за ту колону 6 поена, два поља 5 поена, три поља 4 поена и 4 поља 3 поена, за решење шитаве асоцијације: ако су отворили само једну колону 10 поена + број поена свих неотворених колона, две колоне 8

поена + број поена свих неотворених колона, три колоне 6 поена + број поена неотворене колоне и ако су дати одговори за све четири колоне и ученици одговоре тачно 4 поена.

- Скривалице – означити поенима сакривена поља 4, 6, 8 екипе бирају поља са поенима који им одговарају и према тежини задатка имају одређено време за рад 4 – 3 мин, 6 – 4 мин, 8-5 мин. Отвара се до краја.

2. Радионица „Математички оригами генијалци“ – На почетку радионице ученице се поделе у две различите групе, свака група добија свој задатак, али задатак је написан на писму који ученици тренутно не знају (задатак је оригами да направе зеца, мачку, пса или уз помоћ сламчица да направе геометријско тело).

Различитим игрицама ученици повезују наше писмо и непознато писмо, на хамеру су нацртани појмови који означавају слова наше азбуке.

- Прва игрица је „Спојнице“ – сваки ученик добиће нацртани појам чији назив је исписан непознатим писмом, спојиће нашу азбуку са непознатим писмом, свака група наизменично се јавља и споји појам и слово (напр. слика мачке – слово М), овде није циљ само да споје појмове и слова већ је важна и тактика које слово прво пријавити да ли слово које се веома често појављује или неко карактеристично слово(напр. Ђорђе, слово Џ појам џак). Сваки појам на хамеру спојимо са откритим словом.
- Следећа игра је „Корак по корак“ , тимови добијају појам написан непознатим писмом а затим им читамо пет питања која ближе откривају појам, свако слово које тако открију је нови бод за екипу.
- Ученици дешифрирају свој задатак и добијају потребна објашњења од моделатора радионице. Оригаме које су направили или геометријска тела која су направили ученици добијају да носе са собом.

Овом радионицом ученици се оспособљавају да самостално или у групи упознају се са различитим непознатим шифрама и начинима како да их дешифрирају – ово се упознају са новим појмом криптографијом (тајно писање). Упознаћемо ученике и са геометријским фигурама и телима и како да их направе (сламчице) или да се упознају са оригамима да сами направе пса, мачку, зеца.

За квиз је потребно два рачунара и два видео бима, на првом биму се приказују задаци квиза, а на другом тренутно број поена и место које свака екипа заузима.

За радионицу је потребна учионица.

16.3. Сарадња са организацијама и институцијама у окружењу школе (културне, здравствене, социјалне, привредне и друге)

А) КОРИШЋЕЊЕ УСЛОВА КОЈЕ ПРУЖА ДРУШТВЕНА СРЕДИНА

1. Ангажовање истакнутих научника, културних и здравствених радника за разговор са ученицима, као и реализацију делова Програма васпитног и здравствено-васпитног рада школе

2. Организовање семинара из појединих предмета, курсева
3. Организовање такмичења (школских, регионалних, републичких)
4. Организација екскурзија, излета, спортских сусрета са другим школама и слично
5. Организовање Дана науке и других значајних активности у школи

Б) УПОЗНАВАЊЕ ДРУШТВЕНЕ СРЕДИНЕ СА НАЧИНОМ ОРГАНИЗОВАЊА И РЕЗУЛТАТИМА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

1. Организовање изложби ради приказивања стваралаштва секција, продуката пројекта Обогаћеног једносменског рада, клубова, рада у редовној настави, матурских радова и сл.
2. Приредбе, смотре, школски лист и сл.
3. Издавање Годишњег извештаја о раду
4. Коришћење средстава јавног информисања у презентацији резултата рада школе
5. Организовање трибина о значајним питањима живота и рада школе и шире
6. Путем друштвених мрежа, инстаграма, фејсбука, сајта школе

Г) УЧЕШЋЕ ШКОЛЕ У АКТИВНОСТИМА ДРУШТВЕНЕ СРЕДИНЕ

1. Учешће ученика у прослави и обележавању значајних датума и јубилеја
2. Организовање и учешће у акцијама солидарности на нивоу града и шире
3. Укључивање ученика у КУД-а, спортска и друга друштва на нивоу града

17. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

17.1. План укључивања родитеља, односно другог законског заступника у рад школе

Помоћ и подршка родитеља су корисни у различитим сегментима остваривања циљева и задатака Школе. Управо због тога неопходна је стална сарадња Школе и родитеља. У овој сарадњи посебну улогу и задатке имају одељењске старешине, психолог, педагог и директор Школе. Та сарадња се остварује кроз следеће облике:

- Пружање помоћи родитељима у остваривању васпитне функције породице

Одељењски старешина први успоставља контакт са родитељима ученика и има циљ да створи предуслове за што ближе и чешће контакте.

У тим контактима прикупљају се подаци о карактеристикама биофизиолошког, интелектуалног, емоционалног и социјалног развоја ученика, сазнања о интересовањима и потребама ученика и породичним приликама и условима за рад код куће.

Сарадња са родитељима се одвија кроз разноврсне активности: родитељске састанке који се планирају и реализују на почетку школске године и после сваког класификационог периода, а одржавају се и према потреби, групни разговоре који се реализују се према потреби у вези

актуелних проблема и индивидуалне разговоре. Индивидуални разговори остварују се, пре свега, за време „отворених врата“, која једном недељно има сваки одељењски старешина и предметни наставник. Углавном родитељи сами долазе, а ако постоје посебни разлози, одељењски старешина их позива на разговор.

Сарадња психолога, педагога Школе и директора Школе са родитељима одвијаће се током целе школске године, а на захтев самих родитеља или по потреби ученика.

Психолог школе кроз рад са групама родитеља понудиће едукације које ће родитељи даље преносити на остале родитеље ученика једног одељења. Такође ће пружити помоћ одељењском старешини у реализацији родитељских састанака (нарочито првих) и припреми за индивидуалне разговоре, као што и сам обавља индивидуалне или групне разговоре по потреби.

Сарадња је нарочито значајна код ученика који имају проблема (било у школском напредовању, било у понашању или емоционалном стању).

- Укључивање родитеља у живот и рад Школе

На првом родитељском састанку одељењски старешина упознаје родитеље са правилима организације рада Школе, календаром рада школе, програмом активности одељењске заједнице и правилницима о дисциплинској и материјалној одговорности ученика и кућном реду. Велики је значај и учешће родитеља у активностима Савета родитеља.

Могући су различити начини укључивања родитеља у рад Школе, као на пример, кроз учешће у остваривању програма ваннаставних активности, учешће у остваривању друштвено-корисног рада, организацију програма културне и јавне делатности Школе, и кроз помоћ у уређењу учионица и школског простора.

Посебан облик сарадње представља Савет родитеља, који ће се бавити следећим питањима: успехом и дисциплином ученика, уредношћу у похађању наставе, односом ученика и професора, планирањем и извођењем екскурзија и излета, сарадњом са педагогом и психологом школе, професионалном оријентацијом ученика, уређењем школске зграде и набавком учила.

Облици сарадње родитеља и школе	Носиоци послова
Лични контакт наставника и родитеља * Посета родитеља школи * Дописивање	одељењске стар., директор, пп служба
Анкетирање родитеља у погледу испитивања њиховог задовољства програмом сарадње са породицом и у погледу прикупљања сугестија у вези са целокупним радом школе	На крају сваког полугодишта
Родитељски састанци * Општи родитељски састанци	разредне стар. и директор и ПП служба

* Разредни и одељењски састанци * Групни састанци	
Опште и педагошко образовање и усавршавање родитеља * Индивидуалне посете * Предавање и дискусије * Курсеви и семинари	локална самоуправа, Центар за социјални рад и ПП служба
Организација значајних акција школе * Организација разних свечаности, приредби, спортских турнира, изложби и екскурзија, хуманитарних акција	директор, сви наставници школе
Учешће родитеља у осталим видовима рада школе * Активан рад родитеља у органима школе, разним комисијама, Савету родитеља	Директор, секретар

У циљу стварања сарадничке атмосфере и развоја поверења неопходно је укључивати родитеље као равноправне партнере у све сегменте и области рада школе. Један од важних услова за успостављање сарадње је благовремено и јасно информисање, као и обезбеђивање прилика за двосмерну конструктивну комуникацију, коју ће одликовати узајамно поштовање и уважавање различитих перспектива.

18. ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈА И ИЗЛЕТА ЗА ШКОЛСКУ 2023/2024. ГОДИНУ

Реализација екскурзија није могућа у првом полугодишту, а у другом полугодишту ће зависити од изјашњавања ученика. Предвиђен термин за реализацију април - јун 2024.

І разред

Дводневна екскурзије за ученике првог разреда Паланачке гимназије

Смедеревска Паланка-Виминацијум-Сребрно језеро-Лепенски вир-крстарење Ђердапом-Кладово-ХЕ Ђердап-Неготин-Фелиц Ромулиана-Смедеревска Паланка

Први дан: Полазак аутобуса у раним јутарњим часовима испред школе. Следи вожња до Археолошког парка и посета **Виминацијума**. Затим настављамо до **Сребрног језера**. Слободно време и наставак пута ка **Лепенском виру**. Након обиласка Лепенског вира следи крстарење **Ђердапом**, слободно време и у вечерњим часовима долазак у **Кладово**. Смештање у хотел. **Вечера. Ноћење.**

Други дан: **Доручак.** Напуштање хотела и одлазак у обилазак **Ђердапске клисуре** и хидроелектране **Ђердап**. Слободно време и наставак пута ка **Неготину**. Обилазак куће **Стевана Мокрањца, Хајдук Вељка** и посета **музеја Крајине**. Одлазак у **Фелих Ромулиану**. Слободно време за индивидуалне активности и повратак у **Смедеревску Паланку** у вечерњим сатима.

II разред

Дводневна екскурзије за ученике другог разреда Паланачке гимназије
Смедеревска Паланка-Овчар бања-Дрвенград-Златар-Увац-Пријеполје-Златибор-Смедеревска Паланка

Први дан: Полазак у раним јутарњим часовима испред школе према **Овчарско-Кабларској клисури** познатој и као српска Света Гора због великог броја манастира који су ту подигнути. Обилазак **Овчар Бање** и посета манастиру **Благовештење** из XV века у којем је својевремено као искушеник боравио и патријарх Павле. Наставак пута према **Дрвенграду**, посета цркве посвећене Светом Сави, шетња, гледање филма у биоскопу „Стенли Кјубрик”, посета библиотеци „Меша Селимовић“. У касним поподневним часовима долазак на **Златар**. Смештај у хотел. Вечера, ноћење.

Други дан: Доручак. Одлазак до специјалног резервата природе **Увац**. Наставак пута до **Пријеполја**. Обилазак **Народног музеја**. Наставак пута до **Манастира Милешева**. Наставак пута према **Златибору**. Обилазак Златибора. Повратак у **Смедеревску Паланку** у вечерњим сатима.

III разред

Тродневна екскурзије за ученике трећег разреда Паланачке гимназије
Смед.Паланка- Овчар бања- Вишеград– Требиње– Тврдош– Сутјеска– Смед.Паланка

Први дан: Полазак у раним јутарњим часовима испред школе. Путовање до **Овчар бање**. Наставак пута према **Вишеграду**. Након пасошких и царинских формалности наставак путовања са паузама ради одмора. Долазак у Вишеград, обилазак моста и **Андрићграда**. Наставак путовања преко националног парка **Сутјеска**. Долазак у **Требиње**. По доласку, смештај у хотел. **Вечера. Ноћење.**

Други дан: **Доручак.** Након доручка, обилазак Требиња. Стари град (Кастел), посета занатским радионицама, обилазак Градског парка (споменик Јовану Дучићу), обилазак Саборне цркве, Посета Херцеговачкој Грачаници, обилазак Арсланагића моста из 1574. године који је изградио Мехмедпаша Соколовић. Повратак у хотел. **Вечера. Ноћење.**

Трећи дан: **Доручак.** Након доручка одјава из хотела и путовање до манастира "Тврдош" . Наставак путовања до Тјентишта. Кратко разгледање НП Сутјеска. Слободно време за одмор. Повратак у Смедеревску Паланку преко Вишеграда, Мокре Горе, Златибора и Крагујевца. Долазак у вечерњим часовима.

IV разред

Један од 3 предлога, у зависности од избора.

Понуда бр.1:

Петодневна екскурзије за ученике четвртог разреда Паланачке гимназије
Смед. Паланка – Будимпешта – Братислава - Беч

1. дан: **Смедеревска Паланка - Будимпешта**

Полазак у 05:00 сати испред школе. Путовање аутопутем преко Новог Сада и Суботице ка граничном прелазу Хоргош, након царинских и пасошких формалности са паузама ради одмора. Долазак у Будимпешту око 14:00 и панорамско разгледање града: *Андраши булевар, Трг Хероја са градским парком, Музеј лепих уметности, базилика Св. Иштвана, Парламент, мостови на Дунаву, Ланчани мост, Цитадела, Стари Будим, Базилика Св. Стефана, Црква*

Матеје Корвина, Рибарска кула, Велика Син агога... Смештај у хотел. Вечера. Вожња бродом по Дунаву. Ноћење.

2. дан: Будимпешта – Сент Андреја - Будимпешта

Доручак. Након доручка одлазак за Сент Андреју. Обилазак једног од најубавијих центара Српске културе ван Србије. Обилазак *Пожаревачке цркве, трга Вука Караџића, Еснафског крста, Саборне цркве...* Слободно време за индивидуалне активности за полазак према Будимпешти. Долазак у хотел. Слободно послеподне. Вечера. Ноћење.

3. дан: Будимпешта – Вишеград – Естергом - Братислава

Доручак. Након доручка напуштање хотела и полазак за Вишеград. У Вишеграду панорамско разгледање *летњег дворца*, најпопуларнијег мађарског краља, Матије Корвина. Након обиласка, наставак пута према Естергому. У Естергому, старој престонији Мађарске, обилазак највеће катедрале у Мађарској. Након завршеног обиласка, наставак пута према Братислави. Долазак у Братиславу. Смештај у хотел. Вечера.Ноћење.

4. дан: Братислава – Беч – Братислава

Доручак. Напуштање хотела и полазак за Беч. Долазак у Беч и панорамске разгледање града: *Трг Марије Терезије, Штефансом, катедрала Св. Стефана, дворац Хофбург – зимска резиденција, Моцартова кућа, Бечка опера, Албертин...* Разгледање парка и дворца *Шенбрун*. Након обиласка дворца, наставак према дворцу *Белведере*. Панорамско разгледање и наставак пута до Братиславе. Долазак у хотел. Вечера.Ноћење.

5. дан: Братислава – Беч – Смедеревска Паланка

Доручак. Напуштање хотела. Одлазак у Беч и посета највећем луна парку *Пратер*. Слободно време у парку до поласка за Смедеревску Паланку. Повратак уз краће паузе ради одмора и царинских формалности.

Понуда бр.2:

Тродневна екскурзије за ученике четвртог разреда Паланачке гимназије
Смед.Паланка- Овчар бања- Вишеград– Требиње– Тврдош– Сутјеска– Смед.Паланка

Први дан: Полазак у раним јутарњим часовима испред школе. Путовање до **Овчар бање**. Наставак пута према **Вишеграду**. Након пасошких и царинских формалности наставак путовања са паузама ради одмора. Долазак у Вишеград, обилазак моста и **Андрић града**. Наставак путовања преко националног парка **Сутјеска**. Долазак у **Требиње**. По доласку, смештај у хотел. **Вечера. Ноћење**.

Други дан: **Доручак**. Након доручка, обилазак Требиња. Стари град (Кастел), посета занатским радионицама, обилазак Градског парка (споменик Јовану Дучићу), обилазак Саборне цркве, Посета Херцеговачкој Грачаници, обилазак Арсланагића моста из 1574.године који је изградио Мехмед паша Соколовић. Повратак у хотел. **Вечера. Ноћење**.

Трећи дан: **Доручак**. Након доручка одјава из хотела и путовање до манастира "Тврдош" . Наставак путовања до Тјентишта. Кратко разгледање НП Сутјеска. Слободно време за одмор. Повратак у Смедеревску Паланку преко Вишеграда, Мокре Горе, Златибора и Крагујевца. Долазак у вечерњим часовима.

Понуда бр.3:

Четвородневна екскурзије за ученике четвртог разреда Паланачке гимназије
Смедеревска Паланка - Ниш - Скопље - Бевђелија - Паралија - Метеори - Каламбака - Солун - Вергина - Смед. Паланка

Први дан: Смеревска Паланка - Предејане - Паралија

Полазак из Смеревске Паланке. Путовање преко Ниша и Лесковца са успутним задржавањем у мотелу Предејане. Наставак путовања, прелазак македонске границе, возња поред Скопља и Велеса. Долазак у Грчку преко прелаза Евзони. Долазак у Паралију у вечерњим сатима. Смештај у хотелу Вечера. Ноћење.

Други дан: Паралија - Метеори - Каламбака -Паралија

Доручак. Обилазак манастира Метеори и целодневни излет. Путовање преко Ларисе са успутним обиласком манастира Св. Петка и Афродитиних извора у кањону реке Пиниос. Обилазак манастира Велики Метеори са краћим задржавањем у живописном градићу Каламбака. Обилазак радионице за израду икона. Повратак у Паралију. Вечера. Дискотека. Ноћење.

Трећи дан: Паралија - Солун -Паралија

Доручак. Целодневни излет у Солун. Обилазак српског војничког гробља Зејнтилик. Панорамско разгледање Солуна - Македонско позориште, Бела кула, Ротонда, Галеријев Славолук, Аристотелов трг, црква Светог Димитрија, трговачке авеније. Повратак у Паралију. Вечера. Ноћење.

Четврти дан: Паралија - Вергина - Предејане -Смеревска Паланка

Доручак. Полазак из Паралије и путовање до Вергине. Обилазак гробнице и музеја Александра Македонског. Полазак за Србију са успутним паузама ради одмора. Пауза у мотелу Предејане. Долазак у Смеревску Паланку у вечерњим сатима.

Програм екскурзије, поред горе наведеног трајања, путних праваца, техничке организације, садржи и планирано је да носиоци екскурзије, одељенске старешине и ученици, буду упознати са програмом и садржајем екскурзије, тако штоби одељенске старешине од стране професора географије Александра Ђурђевића биле упознате са наведеним програмом и садржајем, а ученици поред информисаности о истим, добили задатак од стране професора географије, да напишу кратке реферате о природно-географским и друштвено-географским одликама и карактеристика, регија, градова и места која су планирана, да посете током извођења екскурзије.

Такође, програм екскурзије садржи и васпитно-образовне циљеве, који се огледају у развијању осећања припадности сопственој нацији, култури, традицији и доприносе очувању и неговању националног и мултикултуралног идентитета, развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине,разумевању природно-географских и друштвено-географских одлика Балканског полуострва, а нарочито простора бивше СФРЈ, предности и мане географског положаја и демографских прилика.

Екскурзије ће бити организоване у току септембра или почетком октобра (у случају да је ситуација у вези са корона вирусом стабилна) године, за ученике трећег и четвртог разреда. Ове школске године, ученици првог разреда ће своје ваннаставне активности реализовати кроз једнодневне излете. Стручна комисија (стручна и одељењска већа) коју је одредило Наставничко Веће ће дати предлог програма за извођење екскурзије у школској 2021/22. у складу са Правилником о извођењу екскурзија Министарства просвете и спорта.(уколико за то постоје објективно повољне околности)

Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе.

Задаци екскурзије су: проучавање објекта и феномена у природи; уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика; упознавање начина живота и рада

људи појединих крајева; развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота; подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

Екскурзија је факултативна ваннаставна активност која се остварује ван школе. Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и достигнућа која су у вези са делатношћу школе. Задаци екскурзије су: проучавање објекта и феномена у природи; уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика; упознавање начина живота и рада људи појединих крајева; развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота; подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја. Одељењска и Стручна већа школе предлажу програм екскурзије, који достављају Наставничком већу, ради разматрања и доношења. Екскурзија може да се изведе ако је савет родитеља дао сагласност на програм и цену екскурзије и избор агенције. Програм екскурзије садржи: образовно-васпитне циљеве и задатке; садржаје којима се постављени циљеви остварују; планирани обухват ученика; носиоце предвиђених садржаја и активности; трајање, путне правце, техничку организацију и начин финансирања. Извођење екскурзије: Носиоци припреме, организације и извођења програма екскурзије су директор школе, стручни вођа, одељењски старешина или други наставник, који је најмање једну годину изводио наставу у одређеном одељењу и кога одреди директор установе. Стручног вођу путовања одређује директор школе. Одељењски старешина обезбеђује организационо-техничке услове за извођење путовања и координира остваривање садржаја и активности предвиђених програмом екскурзије, стара се о безбедности и понашању ученика. Стручни вођа путовања припрема и спроводи програм који се односи на остваривање постављених образовно-васпитних циљева и задатака и одговарајућих садржаја. Стручни вођа путовања бира се из реда наставника који остварују наставни план и програм. Изузетно, ако се екскурзија организује за највише две групе ученика, стручни вођа пута може бити и одељењски старешина или други наставник. Екскурзија се организује и изводи, уз претходну писмену сагласност родитеља, по правилу за најмање 60% ученика истог разреда, уколико су створени услови за остваривање циљева и задатака. Изузетно, екскурзија може да се организује ако писмену сагласност да најмање 60% родитеља ученика одељења. Ако нису испуњени наведени услови, директор школе обуставља извођење екскурзије. Ако је екскурзија организована у време наставних дана, настава се надокнађује за све ученике, у складу са школским календаром и годишњим програмом рада. Избор агенције спроводи се у складу са правилником о извођењу екскурзија. Школа благовремено расписује оглас за путовање ученика, имајући у виду време потребно да се обезбеде најбољи услови за реализацију предвиђеног путовања.

Школа је дужна да објави оглас у најмање једним новинама које имају тираж на територији целе Републике Србије. Оглас мора да садржи све путне правце предвиђене програмом, за сваки разред посебно. У огласу се наводе сви садржаји који би требало да буду остварени за време путовања ученика. Оглас не садржи факултативне садржаје. У тексту огласа школа наводи где и до ког рока туристичке агенције подижу упутство за формирање понуде, ради учешћа на огласу. Рок за преузимање упутства не може бити дужи од 10 ни краћи од пет дана од дана објављивања огласа, а за подношење понуда - 10 дана од дана истека рока за преузимање упутства. Рок за доношење одлуке о избору туристичке агенције не може бити дужи од 10 дана од дана истека рока за подношење понуда. Понуђачи сачињавају понуду на

основу упутства. Агенција мора да поседује одговарајућу лиценцу министарства надлежног за послове туризма и да испуњава друге услове прописане законом којим се уређује делатност туризма, као и доказе о искуству у ђачком и омладинском туризму. Туристичка агенција доставља понуду у затвореној коверти са назнаком: "За оглас - не отварати". Припрему огласа, упутства и отварање понуда и избор понуђача врши комисија школе. Комисију школе чине директор школе и чланови савета родитеља одељења за које се организује екскурзија. Раду комисије присуствују секретар и шеф рачуноводства школе ради пружања стручне помоћи. Комисија доноси одлуку о избору понуђача већином гласова од укупног броја чланова. Отварању понуда могу да присуствују представници понуђача. Избор најбољег понуђача врши се када се утврди да постоје најмање три понуде које испуњавају све услове предвиђене упутством. Уколико овај услов није испуњен оглас ће бити поновљен. После избора понуђача, на основу усаглашеног предлога родитеља ученика сваког одељења за које се организује екскурзија, савет родитеља одлучује о висини дневница. Право на дневницу остварују наставник - одељењски старешина, стручни вођа пута, а лекар - пратилац, у зависности од програма путовања. Дневнице се обрачунавају у бруто износу и исплаћују у складу са законом, на терет родитеља ученика који путују. Ради обезбеђивања веће сигурности ученика на екскурзији, родитељи чија деца путују могу већином гласова да донесу одлуку на родитељском састанку да, осим одељењског старешине, екскурзију прате још највише два наставника који изводе наставу ученицима тог одељења. Ови пратиоци остварују право на дневницу на исти начин као и одељењски старешина. Одељењски старешина обавештава родитеље о програму и цени екскурзије, избору агенције, бруто износу дневнице за пратиоце и осталим условима путовања. Директор школе је дужан да изда путни налог запосленом који путује. Вишедневна путовања уговарају се најмање на бази полупансиона. Програм путовања и општи услови путовања морају да садрже све елементе прописане законом којим се уређује делатност туризма. Писмене сагласности су саставни део уговора који директор школе закључује са одабраном агенцијом. Агенција је дужна да се придржава утврђених општих услова путовања и програма путовања. Приликом уговарања путовања, директор је обавезан да уговором са агенцијом обезбеди потребне услове за удобан и безбедан превоз ученика у односу на ангажовани број аутобуса и расположиви број седишта, односно одговарајући број резервација, ако се превоз обавља железницом. Превоз аутобусом не обавља се ноћу, у времену од 22 до 5 часова. Приликом закључивања уговора са агенцијом која организује превоз, директор школе је обавезан да обезбеди да превозник пре отпочињања путовања поднесе: - записник о извршеном техничком прегледу аутобуса, не старији од пет дана; - тахографске улошке за претходна два дана - за возаче који су ангажовани за превоз ученика. Директор школе је обавезан да организује консултативне разговоре пре извођења путовања, што подразумева укљученост свих интересних група у процесу одлучивања и планирања. Директор школе је обавезан да најкасније у року од 48 сати пре отпочињања путовања, обавести надлежни орган унутрашњих послова о: превознику, месту и времену поласка ученика, броју ангажованих аутобуса и пријављених ученика, наставника и другог особља које путује, који ће извршити контролу документације, техничке исправности возила предвиђених за превоз, непосредно пре отпочињања путовања. Уколико надлежни орган унутрашњих послова утврди неисправност документације, техничку неисправност возила или било који други разлог у погледу психофизичке способности возача, директор или стручни вођа пута обуставиће путовање до отклањања утврђених недостатака.

Пре путовања директор сазива заједнички састанак свих ученика који путују и њихових родитеља, коме присуствују и стручни вођа пута и одељењске старешине. На састанку се сви учесници упознају са правилима понашања којих су дужни да се придржавају. Забрањено је пушење, конзумирање алкохола и опојних средстава за све учеснике путовања. План

дежурства ученика и наставника за време путовања саставни је део програма екскурзије. Обавеза наставника и ученика је да се придржавају прописа државе у коју путују. Дневне активности утврђене програмом екскурзије морају бити реализоване до 24 часа. За путовања у земљи дужа од једног дана, неопходно је обезбедити лекара - пратиоца, уколико у местима боравка ученика не постоји организована здравствена служба. За путовања ученика у иностранство, обавезно је обезбедити лекара - пратиоца. За путовања дужа од два дана неопходно је да родитељ, односно старатељ достави здравствени лист. Здравствени лист садржи податке о здравственом, физичком и психичком стању ученика, а издаје га ординирајући лекар на основу здравственог картона. Тајност података из здравственог листа мора бити обезбеђена и о овоме се стара директор школе, одељењски старешина и лекар. После изведеног путовања, стручни вођа путовања и представник туристичке агенције сачињавају забелешку о извођењу путовања после чега стручни вођа у року од три дана сачињава извештај, који подноси директору, са оценом о извођењу и квалитету пружених услуга. Након изведеног путовања ученици попуњавају анкетни лист. Извештај се доставља Савету родитеља и Наставничком већу ради разматрања, а Школском одбору ради разматрања и усвајања. Одељењски старешина упознаје родитеље са извештајем на родитељском састанку. Извештај о путовању је саставни део Годишњег извештаја о раду школе. Уколико се приликом разматрања извештаја остваривању путовања оцени да предвиђени програм није остварен или да туристичка агенција није испоштовала уговорне обавезе, школа је дужна да у року од осам дана, од завршетка путовања, поднесе приговор агенцији и да о томе обавести Министарство просвете и министарство надлежно за послове туризма.

18.1. Излет – поклоничко путовање у оквиру Верске наставе

Циљ излета јесте да се ученици упознају са манастирима као делом Цркве у којима се најпосредније, кроз сам живот, оно што се говори на часовима верске наставе спроводи у дела. Такође, ученици се упознају и са животима знаменитих монаха, као најбољим вероучитељима, који су у тим манастирима живели, оснивали их, или на неки начин имају везу са њима. Затим, још непосредније упознавају личности из наше историје (нпр. Жича – Стефан Првовенчани, Сопоћани – Стефан Урош I, Градац – Јелена Анжујска). Упознају се са духовношћу, традицијом али и са културном, историјском Просветном и уметничком вредношћу коју манастири поседују. Као такви манастири чине део нашег идентитета, чине наше корене, са којим се ученици непосредно срећу на оваквим поклоничким путовањима.

Задатак излета јесте да се ученици кроз посете одређеној групи манастира, који су релативно близу један другоме, упознају са њиховим животом, са њиховом историјском повезаношћу ако постоји, али и са значајем који ти манастири имају за место, околину, регион где се налазе, а ако су манастири знаменитији онда и на значај који се претеже на читав српски народ и државу

Излет траје један дан.

Садржај излета

Манастири који се планирају посетити ове школске године су:

Манастир Ковиљ, Манастир Бојани, Тврђава Бач

Време излета јесте период после Васкршњих празника (мај, јун)

Активности везане за излет:

- разговори са директором школе у вези организације излета
- обавестити Школски одбор

- информисати ученике о излету и дати им одређени период да се изјасне
- формирати интересну групу ученика
- у договору са директором школе обезбедити одговарајућег аутопревозника
- информисати ученике о датуму, времену, месту поласка као и о плану и распореду за читав дан излета
- по изведеном излету поднети извештај Школском одбору и Наставничком већу

Особа задужена за реализацију плана и програма излета је вероучитељ Мирко Савић

19. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Програм Безбедности и здравља на раду садржи:

Циљеве програма;

Мере, начине и рокове везане за реализацију безбедности и здравља на раду за запослене школе т.ј. ученике на производном раду, професионалној пракси или практичној настави (радионице, економије, кабинети, лабораторије и сл.);

Мере, начине и поступке везано за безбедност и заштиту здравља ученика школе, у школском објекту и ван њега;

Прелазне и завршне одредбе.

Циљеви програма:

Подизање нивоа свести и повећање осетљивости о важности здравља и безбедности, укључујући и безбедност и здравље на раду.

Ангажовање постојећих ресурса школе за стварање безбедног и подстицајног окружења.

Укључивање свих учесника образовно-васпитног процеса у превенцију и доследну примену свих прописаних мера безбедности и здравља на раду.

Укључивање родитеља и органа локалне самоуправе у заједничке активности, везано за стварање климе о неопходности и реализацији безбедности и заштите здравља.

Доследна примена поступака у случајевима оболевања и повређивања на раду.

Информисање свих укључених у рад школе о процедурама, плановима и резултатима на плану безбедности и здравља на раду.

Мере, начини и рокови везани за реализацију безбедности и здравља на раду за запослене школе, т.ј. ученике на производном раду, професионалној пракси или практичној настави (радионице, економије, кабинети, лабораторије и сл.) :

Лице за безбедност и здравље на раду школе обавља послове у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, а нарочито:

Прати и контролише примену прописаних мера за безбедност и здравље запослених на раду;

Начин реализације – обилазак школе и свих радних целина у њој; увид у појединачне радне процесе; разговори и консултације са запосленима.

Рокови за реализацију – редовни периодични обиласци.

Издаје одговарајуће записнике о обиласку школе и контроли примене мера безбедности и здравља на раду;

Начин реализације – писани записник.

Рокови за реализацију – редовни периодични обиласци.

Издаје одговарајуће службене белешке у случајевима појаве опасности и штетности и повећаног ризика од повређивања на радном месту, т.ј. непримењивања мера безбедности и здравља на раду;

Начин реализације – службена белешка са описом стања, т.ј. опасности и штетности и предложеним мерама за решење проблема.

Рокови за реализацију – по указаној потреби, зависно од нивоа ризика.

Прати и контролише ефикасност Акта о процени ризика, а по потреби ради неопходне измене и допуне истог;

Начин реализације – периодични обиласци школе и свих радних целина у њој; увид у појединачне радне процесе, стање опреме за рад и стање безбедности и здравља на раду; разговори и консултације са запосленима.

Рокови за реализацију – редовна анализа на 1 годину или ванредно.

Врши контролу и даје савете послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду;

Начин реализације – увид у стање.

Рокови за реализацију – редовна анализа на 1 годину.

Прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;

Начин реализације – увид у стање.

Рокови за реализацију – редовна анализа на 1 годину.

Припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад; Начин реализације – теориска настава и практичне инструкције.

Рокови за реализацију – одмах по пријему запосленог у радни однос.

Припрема упутства за безбедан рад, даје усмене и писане инструкције и контролише њихову примену;

Начин реализације – усмено и писмено.

Рокови за реализацију – по потреби, зависно од стања.

Забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди

Начин реализације – писана забрана.

Рокови за реализацију – одмах по утврђивању опасности.

Сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;

Начин реализације – директни и писани контакти .

Рокови за реализацију – по указаној потреби.

Води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца.

Начин реализације – писани Обрасци 1 - 14.

Рокови за реализацију – на 1 годину и ванредно по потреби.

Послодавац је дужан да:

Запосленом одреди обављање послова на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду ;

Начин реализације – писани документи.

Рокови за реализацију – одмах по пријему запосленог у радни однос.

Обавештава запослене и њиховог представника о увођењу нових технологија и средстава за рад, као и о опасностима од повреда и оштећења здравља који настају њиховим увођењем, односно да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан рад

Начин реализације – писани документи.

Рокови за реализацију – одмах по увођењу нових технологија и средстава рада, односно појави нових опасности и штетности.

Оспособљава запослене за безбедан и здрав рад;

Начин реализације – преко лица за безбедност и здравље на раду школе, теоретски и практично.

Рокови за реализацију – одмах по пријему запосленог у радни однос.

Обезбеди запосленима коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду;

Начин реализације – набавка СЛЗ у складу са правилником или Законом.

Рокови за реализацију – у складу са прописаним роковима.

Обезбеди пружање прве помоћи, као и да оспособи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;

Начин реализације – набавка и допуна санитетског материјала и потребног броја ормарића за пружање прве помоћи, а у складу са укупним бројем запослених школе.

Рокови за реализацију – у складу са утрошком материјала или датумом истека важности истог.

Заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених ;

Начин реализације – писана забрана.

Рокови за реализацију – одмах по утврђивању опасности.

Запослени школе на свом радном месту је дужан:

да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду;

Начин реализације – усмено и писмено.

Рокови за реализацију – по указаној потреби.

да одбије да ради ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;

Начин реализације – усмени или писмено.

Рокови за реализацију – одмах по указаној опасности.

да примењује прописане мере за безбедан и здрав рад, да наменски користи средства за рад и опасне материје, да користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да са њима пажљиво рукује, да не би угрозио своју безбедност и здравље као и безбедност и здравље других лица;

Начин реализације – поштовање Закона и писаних процедура.

Рокови за реализацију – одмах и стални задатак.

да пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду, и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице;

Начин реализације – визуелни преглед.

Рокови за реализацију – редовно и свакодневни стални задатак.

да радно место и средства за рад пре напуштања радног места остави у таквом стању које неће угрожавати друге запослене;

Начин реализације – лично уређује радно место.

Рокови за реализацију – редовно и свакодневни стални задатак.

да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца о опасностима, штетностима, неправилностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених;

Начин реализације – лично, усмено или писмено.

Рокови за реализацију – одмах по указаној опасности.

Мере, начини и поступци везано за безбедност и заштиту здравља ученика школе, у школском објекту и ван њега:

Руководство школе има следеће обавезе:

Усклађивање постојећих подзаконских аката школе;

Обавезно учешће у прописаним безбедносним процедурама и подношењу одговарајућих пријава;

Контакти са одговарајућим државним органима, органима локалне самоуправе, родитељима и старатељима;

Праћење и вредновање предузетих мера на пољу безбедности.

Начин реализације – састанци, консултације, анализе, дописи, писане информације и процедуре.

Тимови за безбедност у школи имају следеће обавезе:

Учествују у обуци и заштити ученика од насиља;

Координирају израду и реализацију програма заштите ученика;

Евидентирају појаву насиља;

Организују консултације у школи и процењују нивое ризика по безбедност ученика;

Прате и процењују ефекте предузетих мера у заштити ученика;

Предлажу мере за побољшање безбедности ученика;

Информишу родитеље, старатеље и органе локалне заједнице о појави насиља, стању безбедности, погоршању безбедности ученика и предузетим мерама за побољшање безбедности.

Начин реализације – састанци, консултације, писане информације.

Наставно особље има следеће обавезе:

Обавезно учешће у прописаним безбедносним процедурама;

Вођење одговарајућих евиденција;

Учешће у прикупљању информација и смиривању ситуације;

Стална контрола исправности средстава рада, опреме и радних просторија за време одржавања наставе;

Дежурни наставници, дежурни ученици и особље ангажовано на безбедности :

Доследно спроводе одредбе из Правилника о дежурству;

Воде прописане евиденције;

Контролише улаз и излаз у зграду школе;

Не дозвољава уношење у зграду школе оружја, опасних материја и оруђа којима се могу нанети повреде, угрозити живот ученика и запослених, односно нанети штета школској и личној имовини;

Не дозвољава уношење у зграду школе средстава са психоактивним дејством.

Техничко и помоћно особље школе задужено је за:

Одржавање исправности зграде школе, средстава и опреме за рад;

Одржавање исправности електро и осталих уграђених инсталација (нарочито везано за заштићеност и исправност електричних утичница);

Одржавање чистоће школских просторија, дворишта и спортских терена;

Обезбеђење приступа у случају појаве опасних по живот и здравље места у радном процесу школе, а све до отклањања истих.

Сарадња са државним органима и органима локалне самоуправе :

Сарадња са Министарством унутрашњих послова Републике Србије – крими инспектор : 1. када је ученику потребна заштита; 2. када постоји сумња да је почињено кривично дело; 3. у случају појаве малолетничке деликвенције.

Сарадња са Министарством унутрашњих послова Републике Србије – одељење саобраћајне полиције: 1. Постављање саобраћајне сигнализације око школе на начин којим ће се остварити максимална безбедност ученика; 2. Обезбеђење саобраћајних патрола у време најјачег интензитета саобраћаја око школе.

Сарадња са органима општине и локалном месном заједницом: 1. у циљу очувања школске зграде и осталих објеката и средстава рада у школском дворишту од оштећења и уништавања; 2. организовање превентивних активности – трибине, форуми, округли столови, изложбе, дружења - популаризација важности школског спорта, разних ваннаставних активности, безбедности и здравог начина живота ;

3. Сарадња са Центром за социјални рад ради пружања помоћи ученицима без недовољне бриге и надзора у породици; 4. Сарадња са локалним здравственим установама на едукацији ученика везано за наркоманију, алкохолизам, полне болести и сл.; 5. Сарадња са локалним

здравственим установама на редовној и ванредној контроли здравља ученика; 6. Поступање по мерама надлежних органа донетих по прописима у области здравства.

Сарадња са комуналном полицијом: 1. на решавању проблема у вези са псима луталицама у школском дворишту и школском окружењу, а у вези са могућношћу њиховог напада и уједа ученика или запослених; 2. на решавању проблема недозвољеног паркирања око школе, те на тај начин угрожавања безбедности ученика и запослених;

Сарадња са родитељима :

Везано за проблематично или насилничко понашање ученика;

Везано за стална одсуства ученика из школе;

Везано за остале појаве које могу утицати на безбедност ученика;

Везано за лоше здравствено стање ученика;

Остале мере безбедности и здравља:

Умрежавање свих кључних носилаца безбедности и здравља (информисање и укључивање ученика, наставника , родитеља, школских органа, свих релевантних организација, институција и друштава из локалне самоуправе);

Мере дезинфекције, дезинсекције и дератизације;

Чување средстава рада, предмета и материја које се користе у настави, за одржавање хигијене и сл. ван домаћаја неовлашћених лица, ако могу представљати опасност по живот и здравље ученика;

Превентивне и куративне здравствене мере;

Контрола исправности и сервисирање против-пожарних апарата;

Контрола исправности и сервисирање хидрантске опреме;

Контрола исправности и сервисирање громобранске инсталације;

20.ПРОГРАМИ ЗА ПРИЛАГОЂАВАЊЕ И ПРУЖАЊЕ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ

20.1.Програм процене адаптације ученика и мера подршке

Задаци и активности	Време реализације	Носиоци реализације
---------------------	-------------------	---------------------

Процењивање адаптације ученика првог разреда Првенствено ће одељењске старешине урадити упитник са ученицима о потребама и страховима које ученици имају у вези са новом средином и интеграцијом. Затим ће одржати радионицу, предавање на тему прилагођавања, адаптирања а након тога са сваким учеником попричати индивидуално и на тај начин проценити адаптивност	Септембар 2023	Ученици, одељењске старешине
Родитељски састанци - након теме о адаптацији замолити родитеље који желе и сматрају да треба да обавесте одељењског старешину о евентуалним проблемима детета дођу на индивидуални састанак са одељењским старешином	Септембар 2023	Родитељи, одељењске старешине
Саопштити податке пп служби у вези са ситуацијама где је процењено да је потребна додатна подршка ради боље и успешније адаптације	Током целе године	Пп служба, одељењске старешине, ученици, родитељи
Израда плана подршке ученицима наставницима и одељењским старешинама	Након спроведених процена	Пп служба, одељењски старешина

20.2. .План рада тима за инклузивно образовање и пружање подршке ученицима за шк. 2023/2024. годину

На основу Закона о основама система образовања и васпитања школа је дужна да ученицима којима је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, обезбеди отклањање физичких и комуникацијских препрека и донесе индивидуални образовни план.

Циљ индивидуалног образовног плана јесте постизање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад и његово осамостаљивање у вршњачком колективу.

Индивидуални образовни план у школи доноси Педагошки колегијум на предлог Тима за инклузивно образовање односно тима за пружање додатне подршке ученицима.

Задаци Тима за инклузивно образовање

- Доношење плана и програма рада
- Организовање активности на основу програма
- Сарадња са итерресорном комисијом
- Анализа актуелне школске ситуације – идентификација ученика са потешкоћама и потребама за додатном подршком
- Помоћ у изради и примени ИОП планова, праћење реализације и евалуација
- Вођење евиденције

- Пружање додатне подршке ученицима са сметњама у развоју
- Пружање додатне подршке родитељима ученика са сметњама у развоју
- Пружање додатне подршке наставницима-планирање и реализација стручног усавршавања наставника

Тим за инклузивно образовање и пружање подршке ученицима у шк.2023-2023

ПЛАН РАДА

АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ	ВРЕМЕНСКИ ОКВИР
Израда оперативног плана рада тима	Тим за инклузивно образовање	Септембар
Информисање Наставничког већа, Школског одбора и родитеља на родитељском састанку и Савету родитеља о ИО и ИОП-у	Чланови Тима за ИО, директор, одељенске старешине	Септембар-октобар
Анализа упитника за прелазак ученика из основног у средње образовање и идентификовање могућих потреба за додатном подршком код ученика	Тим за инклузивно образовање	Септембар-октобар
Идентификовање ученика који имају потребу за додатном подршком и ИОП-ом (на предлог наставника и ОС)	Предметни наставници, одељенске старешине, психолог	На почетку шк.године и по кварталима
Формирање ИОП Тима у случају откривања ученика који имају потребу за додатном подршком и ИОП-ом	Психолог школе, одељенски старешина, наставници, родитељи ученика	Током шк.године-по потреби
Израда ИОП-а (са прилагођеним или модификованим програмом) уколико постоје ученици којима је потребна додатна подршка	Тим за инклузију	Током шк. године
Усвајање ИОП-а	Педагошки колегијум	Током шк. године
Праћење реализације ИОП-а	Тим за ИО, Педагошки колегијум	Током шк. године
Евалуација ИОП-а	Тим за ИО, Педагошки колегијум	Два месеца након доношења и квартално
Сарадња са установама и појединцима који могу да допринесу развијању ИОП-а	Руководилац Тима за ИО	Током шк.године
Планирање стручног усавршавања наставника по питању ИОП-а	Тим за стручно усавршавање	Децембар
Праћење реализације програма ИО	Тима за инклузивно образовање, Педагошки колегијум	Квартално
Сарадња са Тимом за подршку ученицима и доношење индивидуалних планова подршке за ученике који учестало неправдано изостају са наставе, имају проблеме у понашању и континуирано показују слаб успех а нису идентификовани за ИОП	Тим за инклузивно образовање	Током године
Израда извештаја о реализацији програма ИО	Тим за инклузивно образовање	Децембар - Јул

Активности предвиђене Планом транзиције ученика из основних у средње школе	Психолог школе	Јул - август
--	----------------	--------------

20.3. Акциони план транзиције ученика са развојним сметњама и тешкоћама у учењу који се образују према ИОП-у, као и ученика из маргинализованих социјалних група

Циљ	Активност	Носиоци	Учесници	Време реализације
1.Упознавање чланова Тима средње школе са подацима о реализованом плану транзиције кроз ОШ	Састанак П-П служби ОШ и СШ у циљу општег информисања о видовима пружених подршки одређеним ученицима током ОШ	П-П служба ОШ и СТИО ОШ	Тимови СШ и стручни сарадници ОШ и СШ	Јуни
2.Укључивање родитеља , као равноправних чланова, у процес транзиције	Обавештавање родитеља , узимање сагласности за ученика за које ће се спроводити транзиција и организовање састанака	Представниц и ТИО СШ	Представници СТИО ОШ и СШ , родитељи	Јуни
3.Упознавање ученика и родитеља са простором и активностима школе као и са будућим одељенским старешином и предметним наставницима	Вођени обилазак простора школе – представник средње школе упознаје ученика и родитеље са простором и активностима школе и наставницима	ТИО ОШ и ТИО СШ	Представници ОШ и СШ , родитељи, ученик	Јули
4.Упознавање стручне службе СШ са педагошким профилом ученика ради боље адаптације	Састанак ТИО СШ са представником ТИО ОШ, родитељима и учеником у простору средње школе а у циљу размене информација о ученику	ТИО ОШ и ТИО СШ	П-П служба ОШ и СШ, родитељ и ученик	Јули
5. Упознавање Тима за подршку СШ са педагошким профилом ученика ради лакше адаптације наставника на другачије начине подучавања код ученика	ТИО СШ на седници Одељенског већа упознаје наставнике- Тим за подршку, са педагошким профилом ученика из ОШ како би се оснажили за рад са учеником на основу препорука из његовог дотадашњег школовања	ТИО СШ	ТИО СШ и Тим за подршку ученику	Август

б.Размена информација о ученику ради успешније адаптације	Пружање додатних информација СШ о ученику и прилагођавање условима школе; израда педагошког профила и процене потребе за подршком; сарадња са одељењем у смислу процене сензибилности(разговори радионице са ученицима)	П-П служба	ТИО СШ, наставници-чланови Тима за подршку, родитељи, ученик, његови школски другари...	Током првог класификационог периода, почетак другог, као и током школске године-по потреби
---	---	------------	---	--

20.4. План рада са талентованим и надареним ученицима

Даровитост је високо развијена способност, било општа, било нека специфична, која омогућава натпросечна постигнућа у одређеном конкретном подручју. Таленат је даровитост у једном ужем подручју (математички таленат, музички таленат...).

Рад са даровитим ученицима се одвија кроз следеће етапе:

1. ИДЕНТИФИКАЦИЈА

У нашој школи постоји одређени број ученика који су показивали изразит таленат за неке области, зато је прво потребно да наставници науче да препознају такве ученике и сигнализирају одељењском старешини, родитељу, ПП служби, Стручном тиму за инклузивно образовање.

Селекција – кроз психолошке тестове, тестове знања, лична процена наставника на основу рада, мотивације, залагања ученика

2. ОБРАЗОВНА РЕШЕЊА

Индивидуализација, било кроз ИОП процедура се изводи у складу са законским документима и налази се у документацији Стручног тима за инклузивно образовање. Када се изврши идентификација надарених/талентованих ученика и одреди се степен/ниво на коме ће се радити са њима, планиране активности могу бити следеће, зависно од конкретног случаја:

3. ВАН РЕДОВНЕ НАСТАВЕ

- слободне активности (секције)
- додатна настава из појединих предмета
- истраживачке станице, семинари, летњи кампови, студијска путовања и слично

4. У РЕДОВНОЈ НАСТАВИ

- коришћење сложеније литературе
- прилика да брже прође кроз базично градиво
- самосталан истраживачки рад
- рад са ментором
- сложенији задаци, виши нивои знања, висока индивидуализација
- задаци који су блиски ономе што заиста раде стручњаци из датог домена
- дивергентни задаци, они који омогућавају различите приступе и различита решења
- коришћење аудио-визуелних и других стимулативних материјала у настави

- флексибилни временско-просторни услови за рад
- едукативни излети и посете различитим институцијама
- гостујући предавачи

При свему томе, потребно је на нивоу Школе, а свакако код сваког наставника подстицати ауторитет који се гради на стручности, компетенцијама, а не на позицији моћи; развијати код ученика доживљај да се његове способности виде, цене и подржавају, као и прилику да комуницира са својим интелектуалним вршњацима.

МОТИВИСАЊЕ НАПРЕДНИХ И ТАЛЕНТОВАНИХ УЧЕНИКА

- добијање одређених повластица (кроз оцену или други облик награде) за резултате на такмичењима, као и иновације или изузетне резултате у неком другом облику активности
- јавно похваљивање, кроз књигу обавештења, сајт или школски часопис, друге медије
- укључивање у презентацију Школе
- вршњачка едукација – постављање талентованих у улогу оних који и сами едукују друге ученике
- вођење часа
- учешће на сајму науке

Време реализације	Активности	Носиоци активности
Прво полугодиште	Идентификација надарених и талентованих ученика Тестирање ученика	Предметни наставници психолог
Друго полугодиште	Израда индивидуалних програма у редовној, додатној настави, секцијама....припрема за такмичења, консултације са ментором, рад у истраживачкој делатности...	Предметни наставници
Јун 2024	Презентације истраживачких радова, евалуација са такмичења, јавни час надарених Наставничком већу	Предметни наставници, ППС

20.5. Мере превенције осипања ученика

Паланачка гимназија се за сада не суочава са проблемом осипања ученика. Школу пре завршетка школовања напушта из било ког разлога занемарљив број ученика. Под осипањем не подразумевамо промену школе због преласка у друге, ближе гимназије. Штавише, значајан број ученика који не остварују задовољавајуће резултате у другим школама или се суочавају са различитим видовима неразумевања или дискриминације, прелазе у току школовања у нашу школу.

Ученицима који долазе из економски угрожених породица, који се образују по ИОП-у Школа помаже обезбеђивањем одређених средстава потребних за њихов продуктивнији рад и брже напредовање као и помоћ за брже оздрављење како од стране ученика и родитеља, тако и од стране партнера школе (предузећа, удружења грађана, итд.). Овим пословима баве се

педагошко-психолошка служба, ученички парламент, одељењске старешине, наставници и директор школе.

Ученици који изостају а који могу бити категорија ученика који напуштају школу се посебно прате и предузимају се мере за смањење изостајања или посебне мере подршке које подразумевају и сарадњу са Центром за социјални рад, посебно интензивирани контакте са родитељима и рад са ученицима у оквиру рада Педагошко-психолошке службе.

Због свега наведеног у екстерном вредновању рада школе 2013. године, подршка ученицима је оцењена највишом оценом.

20.6. План подршке за ученике који изостају и којима је услед тога потребна додатна подршка

Ученици који изостају са наставе из оправданих и неоправданих разлога и услед тога имају проблем у савладавању градива. План подршке ће се правити сходно разлозима изостајања и могућностима присуствовања настави. План подршке има јединствену структуру(образац) али се садржај прилагођава потребама, могућностима и специфичностима појединачног ученика.

ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	АКТИВНОСТИ/ТЕМЕ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ
Септембар/октобар	Идентификовање ученика који изостају и	-одељењске старешине , -стручна служба, -предметни наставници уз обавезно укључивање родитеља	Дати сваком ученику прилику да буде успешан и адаптиран на школску средину и колектив.

Током целе године	Израда Плана подршке у складу са разлозима изостајања и последицима по успех ученика.	-родитељи -одељењски старешина -стручна служба -ученици -предметни наставници	Промена понашања у смислу редовног похађања наставе и постизања бољег успеха у раду. Савладавање градива сходно плану коју израђује предметни наставник, ученик и са којим се упознаје родитељ. Целим процесом координира одељењски старешина.
Током целе године	Спровођење планираних активности у оквиру Плана подршке уз обавезну сарадњу са родитељима, наставницима, одељењским старешинама и ученицима.	-родитељи -одељењски старешина -стручна служба -ученици -предметни наставници	Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на настави.
Током целе године	Вршњачка подршка у циљу мотивисања и помоћи у учењу	-родитељи -одељењски старешина -стручна служба -ученици -предметни наставници	Развој социјалних вештина: комуникација, сарадња, критичко размишљање на основу тимског рада, емпатија. Промоција позитивног школског окружења
Током целе године	Укључивање ученика у појачан васпитни рад уколико за тим постоји потреба.	-родитељи -одељењски старешина -стручна служба -ученици -предметни наставници	Промена непожељног у прихватљиво и позитивно понашање ученика код кога треба развити дисциплину, одговорност, међусобно поштовање.
Током целе године	Укључивљење других установа и институција као сарадника у пружању	Одељењски старешина	

	подршке-Центар за Социјални рад, Министарство просвете у циљу давања сугестија и предлога сходно најбољем интересу ученика.	Стручна служба директор	Жељена, позитивна промена у понашању и учењу
Током целе године	Укључивање ученика у слободне и ваннаставне активности, пројекте, хуманитарне акције...	-родитељи -одељењски старешина -стручна служба -ученици -предметни наставници	Подстицање тимског рада како би се осигурала континуирана подршка ученицима, чиме се подстиче њихова социјална одговорност и повезаност са школском заједницом.
Током целе године	Праћење и евалуација Редовно праћење успеха и изостајања ученика и предузимања даљих мера у складу са променама	-родитељи -одељењски старешина -стручна служба -ученици -предметни наставници	Побољшање успеха ученика и прилагођено понашање кроз прилагођавање васпитних и образовних метода на основу сталне евалуације и одговарајуће интервенције.

21. ПЛАН ПРИПРЕМЕ ЗА МАТУРСКИ ИСПИТ

Активност	Носиоци активности	Време реализације
Разговор са ученицима о њиховим жељама везано за теме матурских радова	Одељењске старешине и предметни наставници	Септембар – октобар сваке школске године
Доношење списка тема за матурске радове	Матурски испитни одбор, директор школе, секретар матурског испитног одбора	Новембар – децембар сваке школске године
Усвајање тема за матурски испит	Наставничко веће, председници стручних већа	децембар
Организација консултативне наставе за матуранте	Предметни наставници – ментори у изради матурских радова	Осам часова консултација од децембра до маја сваке школске године
Надзор над спровођењем припремне наставе за матуранте	руководиоци стручних већа	Континуирано од децембра до маја сваке школске године
Анализа резултата ученика на матурском испиту	Матурски испитни одбор, директор школе, секретар матурског испитног одбора	Јул – август сваке школске године

22. ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА, ДИРЕКТОРА, СТРУЧНИХ САРАДНИКА, СЕКРЕТАРА

Активности	Носиоци активности	Време реализације	Критеријум успеха	Евалуација
Самопроцена личних компетенција наставника и других запослених	Сви запослени	Сви запослених	Израђене самопроцене компетенција	Самопроцена компетенција
Израда плана стручног усавршавања и разматрање на седницама стручних већа	Сви запослени	Сви запослених	Сваки наставник има план стручног усавршавања	Лични план стручног усавршавања, записници са седница стручних већа, План стручног усавршавања
Креирање планова стручног усавршавања на нивоу школе – годишњи план стручног усавршавања у установи	Педагошки колегијум, наставници лично	Август	Годишњи план стручног усавршавања на нивоу школе саставни је део годишњег плана рада школе	Записник са састанка Педагошког колегијума, Годишњи план школе, План стручног усавршавања у оквиру установе, План стручног усавршавања ван установе

Информисање запослених у вези са стручним усавршавањем и напредовањем	Педагошки колегијум, наставници лично Педагошко-психолошка служба, Комисија за праћење стручног усавршавања	Континуирано током целе године	Стручни сарадници и Комисија за праћење стручног усавршавања редовно информисани о акредитованим семинарима	Обавештења прослеђена наставницима о најављеним и похађаним акредитованим семинарима
---	---	--------------------------------	---	--

Стручно усавршавање у установи

Пре свега наставници процењују своје компетенције и затим одређују приоритете у свом професионалном развоју.

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	ПОТРЕБНА ПОМОЋ ПОТПОРА	Временска динамика
-----	--------	------------------	------------------------	--------------------

<p>Организовање угледних часова ради усавршавања и иновирања наставног процеса.(демонстрација поступака, метода и техника учења и друге наставне, односно васпитне активности.</p>	<p>испланирати динамику извођења огледних часова у оквиру свих стручних већа уз присуство педагога и неког од чланова већа реализовати огледни час</p>	<p>увођење иновација у наставни процес интересантнија настава за ученике већа заинтересованост ученика за наставни садржај услед промена уобичајених начина предавања већи допринос личном, индивидуалном и стручном усавршавању</p>	<p>педагог као консултант у припреми за час</p>	<p>у току 2023/2024.</p>
<p>Обрада уже стручних тема на стручним већима. Учествовање у истраживањима, пројектима образовно-васпитног карактера, стручним и студијским путовањима и посетама, пројектима мобилности</p>	<p>Испланирати које теме ће се обрађивати у току године и о њима подносити извештај стручном већу анализирати и дискутовати о одређеним темама.</p>	<p>већа корелација међу предметима услед оваквог начина рада усвајање нових знања корисних за саму праксу хоризонтално учење</p>	<p>Редовно одржавање стручних већа</p>	<p>у току 2023/2024.</p>
<p>Лично стручно усавршавање уз помоћ литературе и информација са Интернета, Праћење педагошких и стручних часописа</p>	<p>пратити стручну литературу и иновирати наставни процес</p>	<p>боља припремљеност наставника за наставу и продубљивљење постојећих знања</p>	<p>сви чланови стручног већа</p>	<p>у току 2023/2024.</p>
<p>Извештаји са семинара, приказ истраживања са дискусијом и анализом, приказ књиге, приручника,</p>	<p>размењивати искуства у оквиру свог стручног већа и у оквиру</p>	<p>наставници ће пролазити кроз процес самоевалуације наставници ће бити мотивисани да се</p>		

дидактичког материјала Извештај са студијског путовања Извештај и анализа спроведеног пројекта и разговор о компетенцијама које је користио и развио наставник а које ученици, учесници пројекта	Наставничког већа на заказаним састанцима са одређеном темом	укључују у пројекте и развијају своје компетенције		
Присуствовање активностима (часовима колега, излагањима на седницама стручних и Наставничког већа)	Пратити распоред планираних огледних часова, присуствовање на седницама Наставничког већа и стручних већа, примена наученог у пракси	Продубљено и проширено знање, размењивање примера добре праксе, веће самопоуздање наставника	Редовно одржавње огледних часова и стручних већа са овом тематиком	у току 2023/2024.
Активности у оквиру приправничке, односно менторске праксе	Поштовати Правилник увођења у посао приправника	Наставници приправници ће се развити своје компетенције	Пп служба, правник као подршка	У току године

Стручно усавршавање ван установе

НАЧИН УСАВРШАВАЊА	ОРГАНИЗАТОР	УЧЕСНИЦИ	ВРЕМЕ
Акредитовани програми Министарства просвете. Стручно усавршавање које доноси министар или одобрени програм из Каталога програма стручног усавршавања	Регионални центар за стручно усавршавање, Акредитовани семинари из каталога стручног усавршавања за школску 2023-2024	Наставници и стручни сарадници, директор, секретар	Током школске године

Вебинари	Центри за едукацију- „Мина“, „Кон- тики“ОКЦентар	Наставници,пп служба,директор	Током школске године
Окружни семинари	Школска управа у Пожаревцу	Представници стручних већа	Према календару организатора
Републички семинари	Министарство просвете	Стручне службе и наставници,директор	Током школске године
Присуствовање стручним скуповима, конгресима, саборима,симпозиј умима, трибинама,конфере нцијама,трибинама , летњим и зимским школама.	Школа, организатори скупова, трибина,...	Наставници,директор , секретар,пп служба	Према календару организатора

Наставници су се изјаснили за екстерно стручно усавршавање у складу са потребом развоја својих компетенција. На састанцима Стручних већа су исказали своје потребе и списак предали координатуру Тима за професионални развој.

ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ СВИХ УЧЕНИКА КОЈИ СЕ ОБРАЗУЈУ ПО ИНДИВИДУАЛНОМ ОБРАЗОВНОМ ПЛАНУ ЧИНЕ ПРИЛОГ ШКОЛСКОМ ПРОГРАМУ.

ЗБОГ ОБИМНОСТИ ДОКУМЕНТА, ПРЕОСТАЛИ ДЕО ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА НАЛАЗИ СЕ НА ШКОЛСКОМ ГУГЛ ДИСКУ И САЈТУ ШКОЛЕ.

Председник Школског одбора
